

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In quo tractatur de Ministro Sacramento Pœnitentiæ. Item de Sacramentis
Extrema Unctionis, & Ordinis

Bosco, Jean a

Lovanii, 1672

Sectio I. De Institutione & Materiæ Extremæ Vnctionis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73429](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73429)

SECTIO PRIMA.

De Institutione & Materia Extrema
Unctionis.

3.
Christus
quovis tem-
pore provi-
dit feris
suis de salu-
taribus re-
mediis.
Trident.

Clementissimus Redemptor noster (Tri-
dent. auditis supra in Prooemio) qui
feris suis quovis tempore voluit de salu-
taribus remediis adversus omnia omnium
hostium tela esse prospectum, quemadmo-
dum auxilia maxima in Sacramentis aliis prepara-
vit, quibus Christiani conservare se integros, dum
viverent, ab omni graviore spiritus incommodo pos-
sint; ita Extrema Unctionis Sacramento finem vite,
tamquam firmissimo quodam presidio munivit.

Itaque misericors Redemptor noster Chri-
stus, non tantum instituit Sacramenta, quibus
tamquam salutaribus remediis juvemur in Ec-
clesiæ ingressu, & progressu; sed etiam pro-
gressu ex hac vita hoc Sacramentum instituit,
quo tamquam firmissimo quodam presidio
contra adversarium muniamur, qui tunc ad nos-
tram perditionem præcipue omnes suæ versu-
tiæ nervos intendit, ut supra Trident. elegan-
ter exprimit dicens: Nam etsi adversarius noster
occasiones per omnem vitam quarat & capret, ut
devorare animas nostras quoquomodo possit, nul-
lum tamen tempus est, quo vehementius ille omnes
suæ versutiæ nervos intendat ad perdendos nos penitus,
& à fiducia etiam, si possit, divinae misericordiæ
deurbandos, quàm cum impendere nobis exitum vite
perspicit.

Interim quia nihil est tam apertum rectis
oculis Catholicorum, quod distorti oculi Aca-
tholicorum non distorquent, & quod non pro-
more suo, Hæretici, dum rationibus & aucto-
ritate rejicere nequeunt, irrisionibus & figmen-
tis explodere solent, hinc erit

CONCLUSIO I.

Extrema Unctio est verum & pro-
prium Sacramentum novæ Le-
gis, immediatè à Christo insti-
tutum (incertum quo tempore)
per Jacobum autem promul-
gatum.

4.
Doctrina
Conc. Trid.
de institu-
tione hujus
Sacramenti.

Ita novissimè docet eisdem ferè verbis Con-
cil. Trident. supra c. 1. in principio dicens:
Instituta est autem sacra hac Unctio infirmorum,
tamquam verè & propriè Sacramentum novi Testa-

menti à Christo Domino nostro, apud Marcum quod-
dam insinuatam, per Jacobum autem Apostolum ac
Domini fratrem fidelibus commendatam, ac promul-
gatum.

Et can. 1. sequentis tenoris: Si quis dixerit
Extremam Unctionem non esse verè & propriè Sacra-
mentum à Christo Domino nostro institutum, &
à B. Iacobo Apostolo promulgatum, sed ritum tantum
acceptum à Patribus, aut figmentum humanum;
anathema sit.

Hanc Catholicam veritatem prius definita
Eugenius IV. in Conc. Florent. consentiente
Ecclesiâ tam Græcâ, quàm Latînâ, qui consen-
sus sufficere debuisset ad claudenda ora Hære-
ticorum & ostendendam antiquitatem hujus
Sacramenti; utpote usurpatum non tantum
apud Romanos, quos ipsi vocant Antichristos,
sed etiam apud Græcos, qui antiquitatem maxi-
mi erant observatores.

Itaque Eugenius in suo Decreto supra
Unione Jacobinorum & Armeniorum sic ait
Novæ legis 7. sunt Sacramenta, scilicet Baptismus,
Confirmatio, Eucharistia, Penitentia, Extrema
Unctio &c.

Et infra: Quintum Sacramentum est Extrema
Unctio, cuius materia &c. De hoc Sacramente
dicitur Jacobi 5.

Immo (quod notandum est) Græci, etiam
Schismatici, à multis jam sæculis à Latinis Ec-
clesiâ separati ac divisi, tenent, Extremam
Unctionem esse verum novæ legis Sacramen-
tum; Hieremias namque Patriarcha Constantino-
polititanus (ut observant Bellarminus, Estius & alii DD. Catholici) consultus à Leo-
theranis tam de hoc Sacramento quàm de aliis,
quæ Protestantes controvertunt, idiplum quod
Ecclesiâ Romana servat ac docet, etiam apud
iplos servari & doceri, disertissimè professus.

Hieremias Patriarcha Constantino-
polititanus (inquit Bellar. to. 3. lib. de Extre. Unct.
c. 4.) in responsione ad Confessionem Luthera-
norum c. 7. ponit septem verè & propriè Sa-
cramenta, ac dicit, non esse plura, nec pau-
ciora, & inter ea ponit Extremam Unctio-
nem, tamque divinum Sacramentum vocat, &
ab Apostolo Jacobo explicatum dicit.

Quis Catholicorum adhuc audeat dubitare
& dicere: Fortè Extrema Unctio non est verè
& proprium Sacramentum novæ legis, sed
possibile est, inquit Doctor Subtilis supra n. 2. non
Deum finaliter remittere venialia: ergo possibile est

sibi institui signum efficacis istius remissionis. Consequenter patet; quia possibile est hominem instituire signum efficacis practicum cuiuscumque operis sui: ergo multo fortius est Deo possibile, & ita potest quodcumque signum sensibile, cuius institutio non includit contradictionem, instituire tamquam signum practicum efficacis istius effectus.

Hoc etiam congruum est, recessurum scilicet ab hac vita, finaliter a venialibus absolvi: quia ista non remissa, essent impedimentum gloria consequenda, & non remissa possunt esse usque ad exitum, quia peccator quasi continet peccata talibus peccatis.

Hoc etiam factum est. Probat ex illo verbo Iacobi 5. Si in peccatis est, remittentur ei. Non intelligit de mortalibus, quia hoc non remittuntur, nisi in Baptismo vel Penitentia: ergo de venialibus. Sit ergo prima Conclusio, quod respectu finalis remissionis venialium convenit esse, & potest esse, & est Sacramentum nove legis. Hactenus Scotus.

Breviter: Extrema Unctio est signum sensibile, ex institutione divina efficaciter significans gratiam; ergo est verum & proprium Sacramentum nove legis. Antecedens probatur ex Iac. 5. v. 14. & 15. Infirmatur quis in vobis? Inducat Presbyteros Ecclesie, & orent super eum, ungentes eum oleo in nomine Domini, & oratio fidei salvabit infirmum, & alleviabit eum Dominus: & si in peccatis sit, remittentur ei.

Quibus verbis (inquit Trident. supra cap. 1.) ut ex Apostolica Traditione, per manus accepta, Ecclesia dicitur, docet materiam, formam, proprium ministrum, & effectum huius salutaris Sacramenti. De quibus infra propriis locis.

Hic sufficiat, unctionem olei cum oratione Sacerdotis (quæ expressè legitur in illis verbis) esse signum sensibile seu ritum externum. Quod autem significet efficaciter gratiam; quomodo clariùs potuisset Iacobus significare, quàm dicendo: Et si in peccatis sit, remittentur ei? Nam peccata, etiam venialia, non remittuntur in hac vita (ut alibi latius probavimus) absque infusione nove gratiæ habitualis.

Denique institutionis Auctorem (inquit Alex. White in Redargutione Schismatis Anglicani cap. 26. sect. 3. §. 2.) habemus in verbis: Et orent super eum ungentes eum oleo in nomine Domini, id est, auctoritate Domini, & ritu à Domino instituto, ut patet ex locis similibus Act. 10. v. 48. Et iussit eos baptizari in nomine Domini Iesu Christi. Et cap. 19. v. 5. His auditis Baptizati sunt in nomine Domini Iesu.

Sed ab Aliis aliter explicantur hæc verba, ut putà de invocatione nominis Iesu in forma Baptismatis; veluti communiter explicantur illa verba: Baptizantes eos in nomine Patris, & filii, & Spiritus sancti, de invocatione Patris, & filii, & Spiritus sancti in eadem forma.

Dici ergo posset Auctorem institutionis satis haberi in illis verbis: Et si in peccatis sit, remittentur ei. Nam sicut remissio peccatorum propria est Deo, ita etiam institutio illius signi, quod peccata remittit.

Itaque ex verbis Iacobi, prout semper intellecta fuerunt ab Ecclesia Catholica, habetur, quod Extrema Unctio sit signum sensibile, ex institutione divina efficaciter significans gratiam.

Qui sanè perpetuus intellectus non parùm probatur ex Innocentio I. Papa in Epistola ad Decentium Eugubinum Episcopum c. 8. ubi, post recitata Iacobi Apostoli verba, subiicit: Quod non est dubium, à fidelibus egrotantibus accipi vel intelligi debere, qui sancto oleo Chrysmatis perangi possunt, quo ab Episcopo confecto, non solum Sacerdotibus, sed omnibus usi (passivè) Christianis licet in sua aut suorum necessitate inungendo.

Quod autem hæc Unctio sit de numero Sacramentorum, post pauca apertius testatur, dicens: Nam penitentibus (publicè) istud infundere non potest, quia genus est Sacramenti. Nam quibus reliqua Sacramenta negantur, quomodo unum genus putatur posse concedi?

Denique ibidem hortatur Decentium, ut de hoc Sacramento, sicut de aliis consultis, in Ecclesia sua Romanam consuetudinem servet: His ergo (inquit) frater charissime, omnibus, quæ tua dilectio voluit à nobis exponi, prout potuimus, respondere curavimus, ut Ecclesia tua Romanam consuetudinem, à qua originem ducit, servare valeat atque custodire.

Accedat testimonium D. Aug. Serm. 215. de Temp. ibi: Quoties aliqua infirmitas supervenerit, Corpus & Sanguinem Christi ille, qui egrotat, accipiat, & inde corpusculum suum unget (passivè, id est, ungetur) ut illud quod scriptum est, impleatur in eo: Infirmatur aliquis, inducat Presbyteros, & orent super eum, ungentes eum oleo, & oratio fidei salvabit infirmum, & alleviabit eum Dominus, & si in peccatis sit, dimittentur ei. Videte fratres, quia qui infirmitate ad Ecclesiam cucurrerit, & corporis sanitatem recipere, & peccatorum indulgentiam merebitur obtinere.

Idem docet Auct. Tract. de Rectitudine Catholice conversationis apud Divam Augustinum to. 9. ibi: Qui egrotat in sola Dei misericordia confidat, & Eucharistiam cum fide & devotione accipiat, oleumq; benedictum fideliter ab Ecclesia petat, unde corpus suum ungetur, & secundum Apostolum: Oratio fidei salvabit infirmum &c.

Gregorius etiam I. to. 5. in lib. Sacram. non tantùm describit modum & formam conficiendi oleum infirmorum, sed etiam formam & ritum administrandi Sacramentum Extreme Unctionis tradit.

Quid dicam de Chrystostomo? lib. 3. de Sacerdotio, hoc Sacramentum quoad effectum

E e e cum

Uti etiam congruit.

Immo & ipsa institutio.

8. Extrema Unctio est verum & proprium Sacramentum. Probat ex verbis Iac. 5.

Quibus docetur materia, forma, minister & effectus huius Sacramenti. Trident.

9. Uti etiam Auct. institutionis. White.

10. & 11.

12. Confirmatur ex Gregorio primo.

10. Hic intellectus verborum Iacobi probatur ex Innocentio I.

11. Item ex D. Augustino.

Et alio Auct. apud D. Augustinum to. 9.

12. Confirmatur ex Gregorio primo.

Et S. Chrystostomo.

cum Baptismo comparat, dum inter alia Sacerdotum dignitatem commendans, ait: *Neque enim solum cum nos regenerant, sed postea etiam condonandorum nobis peccatorum facultatem obtinent. Infirmatur; inquit, inter vos aliquis, accersat Presbyteros Ecclesie, & orent super eum, ungentes eum oleo in nomine Domini, & obsecratio fidei saluum reddet laborantem, & eriget eum Dominus, & si in peccatis fuerit, remittentur ei.*

13.
Accedat testimonium
Origenis,

Et his omnibus antiquior Origenes, agens de multiplici peccatorum remissione, ex hoc Iacobi loco Sacerdotibus tribuit potestatem remittendi peccata. *Est* (inquit Tom. 1. Homil. 2. super Levit.) *ad hoc & septima, licet dura & laboriosa, per penitentiam remissio peccatorum, cum lavat peccator in lacrymis stratum, & sunt ei lacryma sua panes die ac nocte, & cum non erubescit Sacerdoti Domini indicare peccatum suum, & querere medicinam &c.* Et statim post Sacramentum Penitentiae, perstringens quasi Extremæ Unionis Sacramentum, quod est consummativum Penitentiae, subiungit: *In quo impletur & illud, quod Iacobus Apostolus dicit: Si quis autem infirmatur, vocet Presbyteros Ecclesie, & imponant ei manus, ungentes eum oleo in nomine Domini, & oratio fidei salvabit infirmum: & si in peccatis fuerit, remittentur ei.*

Merito ergo Mart. V. in Concilio Constantiensi Generali decrevit, ab eis, qui de hæresi essent suspecti, querendum: *Virum credant, quod Christianus, contemnens susceptionem Sacramentorum Confirmationis, vel Extremæ Unionis, peccet mortaliter.* Probè quippe noverat veritatem Catholicam, nec ignorabat, à plerisque Hæreticis eam negari.

14.
Respondent
Hæretici ad
verba D. Iacobi
Epistolam illam
non esse Canonicam,
eò quod iste
Iacobus non
fuerit Apostolus.

Sed quo putas fundamento Hæretici negant hoc Sacramentum? Quid respondent ad verba Iacobi Apostoli? Imprimis afferunt, Epistolam illam non esse Canonicam. Quod probatur primò; quia Iacobus Episcopus Hierosolymitan. qui creditur Auctor illius, non fuit Apostolus, ut constat ex Hieronymo in Comment. cap. 1. ad Galatas, ubi dicit, graviter errare eos, qui dicunt, Iacobum istum esse unum ex duodecim.

Sed hoc argumentum innititur manifesto mendacio, ut ostendo ex Hieronymo, qui loco citato sic ait: *Vnde vehementer erravit, qui arbitratus est, Iacobum hunc de Evangelio, esse Apostolum fratrem Ioannis, quem constat post Stephanum iuxta fidem Actuum Apostolorum sanguinem fuisse pro Christo.* Ergo graviter errant, qui dicunt, Iacobum istum esse unum ex duodecim; qualis Consequentia?

15.
Oppositum
ostenditur
ex D. Hieronymo.

Immo gravissimè errant, qui oppositum dicunt; nam, teste eodem Hieronymo in lib. adversus Helvidium: *Nulli dubium est, duos fuisse Apostolos, Iacobi vocabulo nuncupatos, Iacobum Ze-*

bedei, & Iacobum Alpha. Istum nescio quem minorem Iacobum, quem Maria filium, nec tamen Matris Domini, Scriptura commemorat, Apostolum esse, an non? Si Apostolus est, Alpha filius erit, & creditur in Iesum, & non erit de illis fratribus, à quibus scriptum est: *Neque enim tunc fratres ejus credebant in eum. Si non est Apostolus, sed tertius nescio quis Iacobus, quomodo est frater Domini putandus, & quomodo tertius ad distinctionem maioris appellabitur minor, cum maior & minor non inter tres, sed inter duos soleant probere distinctionem, & frater Domini, Apostolus sit Paulus dicente: Deinde post triennium veni Hierosolimem videre Petrum, & mansi apud illum diebus quindecim. Alium autem Apostolorum vidi neminem, nisi Iacobum fratrem Domini. Et in eadem Epistola: Et cognita gratia, quæ data est mihi, Petros & Iacobus & Ioannes, qui videbantur columnæ esse. Neque hanc putes Iacobum filium Zebedei; legi Actus Apostolorum. Tam ab Herode fuerat interceptus.*

Et verò quid illustrius, quam Matth. in cap. v. 3. duos Iacobos numerari inter duodecim Apostolos, Iacobum Zebedei, & Iacobum Alpha? Ergo vel unius Apostoli nulla sit memoria in Ecclesia, quod est absurdissimum; vel Iacobus Alpha ipse est Auctor hujus Epistolæ: nam solus Iacobi Zebedei & Iacobi, qui scripsit hanc Epistolam, meminit Ecclesia.

Probatum secundò: quia Auctor hujus Epistolæ non utitur solitâ Apostolorum salutatione, sed profano more tantum dicit: *Iacobus Dei & Domini nostri Iesu Christi servus, salutem vobis tribuens quæ sunt in dispersione salutem.*

Respondet Bellarm. lib. 1. de verbo Dei cap. 18. Si ista profana salutio censenda est, illam esse habendam magis per se, quæ habetur Act. 15. *Apostoli & fratres fratres huius, qui sunt Antiochia, Syria & Cilicia fratribus ex Gentibus salutem.* Atqui ecclesius Catholicus hanc salutationem ut profanam reprehendere auctoret: igitur neque illam Iacobi ullus ut profanam reprehendere debet.

Longior essem, si omnia argumenta contra hanc Epistolam vellem referre. Videtur possunt apud Bellarm. loco citato, non enim est controversia propria huic loco, & ideo hanc persedeo, tantumque dico; illam Epistolam novissimè à Conc. Trident. sess. 4. suscipi pro sacra & canonica.

Dico: *Novissimè*; quia priùs pro simili suscepta fuit à Conc. Laodicensi, Carthagenensi III. & Florentino; ut proinde jam non liceat nobis aliud sentire (estò aliquando licet non fuisset) nam ait Trident. supra: *Si quis autem libros ipsos integros cum omnibus suis partibus, prout in Ecclesia Catholica legi consueverunt, & in veteri vulgata Latina editione habentur, pro sacris &*

canonicis non susceperit, & traditiones predictas sciens & prudens contempserit; anathema sit.

Et gratiam, quæ invisibiliter anima egrotantis inungitur, representat.

18. Hæretici dicunt, ritum istum unguendi istum unguendi, quem ibi insinuat Jacobus, solum institutum fuisse ad curationem corporum per donum miraculorum, quod tunc erat in Ecclesia, & jam cessavit.

Præterea, quàm absurda & inepta sit illa interpretatio Hæreticorum, probatur ex aliis rationibus. Prima sit; quia Iacobus loquitur de unctio, quæ est propria baptizatis: *Infirmatur, inquit, quis in vobis? scilicet qui fideles, estis, ut supra explicat Innoc. I. Porro fideles phrasi Ecclesiæ Catholice, baptizati demtaxat vocantur, ut patet ex Conc. Trident. sess. 14. c. 5. ibi: Ad quos omnia mortalia crimina deserantur, in quæ Christi fideles (id est, baptizati) ceciderint. Et infra: Itaque, dum omnia, quæ memoria occurrunt peccata Christi fideles (id est, baptizati) confiteri student &c.*

21. Aliæ rationes, quibus probatur absurditas illius interpretationis hæreticorum Primæ Trident.

Probatur ex Mar. 6. cap. v. 12. & 13. Et exiunt (Apostoli) predicabant, ut penitentiam agerent; & demonia multa eiciebant, & ungebant oleo multos egros & sanabant. Utique corporaliter. Quid clariùs dici poterat?

At verò non dubium est, usum doni sanationis spectasse etiam ad infideles & non baptizatos, ut patet Act. c. 28. v. 8. & 9. ubi sic lego: *Contigit autem patrem Publii (hominem utique barbarum) febribus & dysenteria vexatum jacere. Ad quem Paulus intravit: & cum orasset, & imposuisset ei manus, salvavit eum. Quo facto omnes, qui in Insula habebant infirmitates, accedebant & curabantur. Insula autem illa vocabatur Melita, ut patet ex v. 1. ejusdem cap. Et cum evasissemus, tunc cognovimus, quia Melita Insula vocabatur. Barbari verò prestabant non modicam humanitatem nobis.*

Ufus doni sanationis spectavit etiam ad infideles.

Unde Trident. supra c. 1. dicit hoc Sacramentum, apud Marcum quidem insinuatam, per Iacobum autem Apostolum ac Domini fratrem, fidelibus commendatum ac promulgatum fuisse. Sed apud Marcum non insinuat, nisi donum curationis corporum, & non animorum; ac proinde non est promulgatum verum Sacramentum, quod necessariò respicit curationem animæ.

Et cum Barbaros illius insulæ Paulus curaret, Trophimum tamen fidelem, Mileti infirmum, sanitati non restituit, ut ipsemet scribit 2. ad Timoth. 4. v. 20. *Trophimum autem reliqui infirmum Mileti. Similiter non curavit Timotheum infirmum, sed scripsit ei: Noli adhuc aquam bibere, sed modico vino utere, propter stomachum tuum, & frequentes tuas infirmitates.* 1. ad Timoth. 5. v. 23.

22. 2. Timoth. 4. 1. Timoth. 5.

19. Respondeo; apud Marcum per sanitatem corporum, quæ ibi conferebatur ab Apostolis, & etiam subinde confertur in hoc Sacramento, ut suo loco latius explicabitur, insinuat sanitas animæ, quæ ibi non conferebatur per unctioem; & ideo unctio tunc non erat verum Sacramentum; hic autem confertur, & ideo unctio nunc est verum Sacramentum.

Sciebat utique Paulus, apud quos dono miraculorum utendum esset, vel non utendum. Dicit enim 1. Cor. 14. v. 22. *Itaque, lingue infirmum sunt non fidelibus, sed infidelibus; prophetia autem non infidelibus, sed fidelibus.* Itaque ineptè intelligunt Hæretici verba Apostoli Iacobi de dono miraculorum seu curationis corporalis.

1. Cor. 14.

Itaque Sacramentum, quod apud Marcum erat insinuatam, scilicet unctio ad sanitatem animæ, promulgatum fuit per Iacobum Apostolum; dum non tantum meminit sanitatis corporalis, sed etiam spiritualis per infusionem gratiæ sanctificantis ibi: *Et si in peccatis sit, remittentur ei.* Imò etiam verba illa: *Et oratio fidei salvabit infirmum, & alleviabit eum Dominus,* secundum Patres Conc. Florentini & Tridentini præcipuè de sanitate mentis intelligenda veniunt; de corporis verò sanitate, non nisi interdum, & ubi animæ salutem expediat. Cùm enim (ut rectè observat D. Aug. Ench. c. 66.) totum quod salutaribus agit Sacramentis, magis ad spem futurorum bonorum, quàm ad retentionem vel adeptionem presentium pertineat; non conveniebat absolute fidelibus per hoc Ecclesiæ Sacramentum, nec per ullum aliud, promitti salutem corporis, nisi quatenus ad animæ salutem, & adipiscenda cælestia bona conduceret.

Quod probò aliâ ratione; quia donum illud curationis erat donum speciale, neque omnibus; neque solis Sacerdotibus seu Presbyteris concessum, 1. Cor. 12. v. 9. *Alteri fides in eodem Spiritu: alii gratia sanctorum in uno Spiritu.* Et v. 30. *Nunquid omnes virtutes? Nunquid omnes gratiam habent curationum?* Ergo malè dixit Iacobus generaliter sine ulla exceptione: *Inducat Presbyteros Ecclesiæ, sed dicere debuisset: Inducat eos, qui habent gratiam curationum.* Nam etiam Laici & femine possunt habere illam gratiam, & aliqui Presbyteri eam non habere.

23. Secunda ratio 1. Cor. 12

Itaque præcipuus effectus hujus Sacramenti est Spiritus sancti gratia, quæ invisibiliter anima egrotantis inungitur, ut infra diffusius dicitur. Et ideo convenientissimè in unctioe institutum est: *Nam unctio (ut or verbis Trid. supra c. 1.) apertissimè Spiritus san-*

Tertia ratio est; quia Apostoli per gratiam curationis non solum sanabant infirmos, sed etiam cæcos & claudos. Act. 3. v. 6. 7. & 8. *Ecc 2*

24. Tertia ratio. Act. 3.

20. Illa verba sunt. Et oratio fidei &c. præcipuè significat sanitatem mentis. S. Augustinus.

Præcipuus effectus hujus Sacramenti est gratia sancti Spiritus.

24. Petrus autem dixit: Argentum & aurum non est mihi quod autem habeo hoc tibi do: In nomine Iesu Christi Nazareni surge & ambula. Et apprehensa manu eius dexterâ allevavit eum, & protinus consolidata sunt bases eius & plantae. Et exiliens stetit & ambulabat &c. Ergo Iacobus dicere debuisset: Infirmatur quis in vobis, claudicat quis in vobis? Et sic de aliis defectibus.

Gratis autem dicitur, Apostolum ibi per infirmitatem intellexisse etiam cæcitatem, claudicationem & similes defectus, cum Ecclesia columna & firmamentum veritatis, cuius est iudicare de vero sensu & interpretatione Scripturarum sanctarum, semper intellexerit per ly Infirmatur, non defectus aliquos corporales, qui minimè disponunt ad mortem, sed tales infirmitates, quas proximè sequitur mors corporalis, aut saltem nata est sequi, ut patebit ex dicendis proprio loco.

25. Denique cum cætera instituta, quæ in hac Epistola tradit Apostolus, ad omnium temporum Christianos spectent, nunquid credendum est, hoc unum temporarium esse? Et vix (ut volunt Novatores) unius sæculi?

Atque ut semper aliqui essent in Ecclesia, & semper fuissent, sicuti reverè semper fuerunt viri sancti, præditi dono miraculorum, equidem tam rari, ut planè incredibile sit, Apostolum eos solos intellexisse per Presbyteros, dum ait: Inducat Presbyteros &c. Si quidem præscribit ibi seu promulgat remedium ordinarium, omnibus infirmis applicandum. Nunquid illud donum curationum seu gratia sanitarum? Noli cogitare, si non vis errare; sed dic, & intus dic, quia sic est ut dicis, illud remedium est Extrema Unctio hodie & à principio Ecclesiæ usitata & agnita pro vero & proprio Sacramento.

Appositè Concil. Trident. sess. 14. can. 2. de hoc Sacramento: Si quis dixerit, sacram infirmorum Unctionem non conferre gratiam, nec remittere peccata, nec alleviare infirmos; sed jam cessasse, quasi olim tantum fuerit gratia curationum, anathema sit.

26. Sed dicet aliquis: Iacobus supra requirit plures Sacerdotes dicens: Inducat Presbyteros Ecclesiæ; Sacramentum autem Extremæ Unctionis validè confertur & ordinariè ab uno Presbytero: ergo &c.

Respondeo; sensum illorum verborum esse, inducat unum ex Presbyteris; sicuti cum aliquis dicit: Ego confiteor Fratribus Minoribus, non requiritur ad veritatem, ut confiteatur pluribus; sed sufficit, quòd uni ex illis confiteatur.

27. Præterquam, quòd in Scriptura alibi sæpius numerus pluralis ponatur pro singulari. Sic de latronibus, qui simul cum Christo crucifixi sunt, dicitur Matth. 27. v. 44. Idipsum autem & latrones, qui crucifixi erant cum eo, improperebant ei. Cum tamen Luc. 23. v. 39. scriptum sit: Vnus autem de his, qui pendebant latro-

nibus blasphemabat eum dicens: si tu es Christus salvum fac te ipsum & nos. Et legitur v. 40. Respondens autem alter increpabat eum dicens: Neque tutimes Deum, quòd in eadem damnatione es &c. Ergo apud Matth. numerus pluralis intelligitur positus pro numero singulari.

Quod autem Aliqui hic addunt; plures requiri non pro quolibet infirmo, sed pro diversis, verum omnino non est, cum idem & unus plures possit inungere; quamvis etiam plures possint inungere plures, immo fortè plures eundem, ut ex dicendis suo loco patebit.

Si rursus objicias: Apostolus tribuit effectum remissionis peccatorum orationi. Respondeo, & nos tribuimus ei, sed non soli; nam sola forma non causat, sed materia & forma simul; porro Unctio est materia, oratio verò forma. Et orant, inquit Apostolus, super eum, ungentes eum oleo in nomine Domini. Ecce orationem & unctionem conjungit.

Nec dicit: Orant pro eo, sed, Orant super eum, ungentes &c. Ac continuo atexit: Oratio fidei salvabit infirmum &c. formæ, ut potiori parti, & per Synecdochen tribuens effectum Sacramenti.

Dicitur autem: Oratio fidei, non quasi requiratur verè fides ministri, ita ut Hæreticus non possit validè administrare hoc Sacramentum, hoc enim falsum est; sed primò; quia procedit à fide Ecclesiæ; cuius ille, qui Sacramentum ministrat, personam gerit, eaque nititur ac proleat. Deinde; quia (ut dictum est) pro solis fidelibus est instituta. Denique; quia sola fide intelligitur, magnumque fidei mysterium continet. Fortè etiam per fidem possit quis intelligere intentionem faciendi, quod facit Ecclesiæ, quæ est necessaria in ministro ad valentem omnium Sacramentorum, ut patet ex Concilio Florent. in Decreto Eugenii ibi: Hæc sacramenta tribus perficiuntur, videlicet rebus tantquam materiâ, verbis tantquam formâ, & personâ ministrantis conferentis Sacramentum cum intentione faciendi, quod facit Ecclesiæ. Quorum si aliquod defuit, non perficitur Sacramentum.

Haud ignoro, quòd scribit Brentius in Confess. Wittenberg. Officium, inquit, exigit, ut ministri Ecclesiæ egrotos visitent, & orant una cum Ecclesiâ pro eorum salute, & consulentur eis tam prædicatione Evangelii, quam dispensatione Cæcæ Dominicæ. Hæc est verè pia unctio, quâ Spiritus sanctus efficacè est credentibus. Ubi unctionem alibi apud Iacobum, interpretatur consolationem suavemque prædicationem Fidei & Evangelii.

Verùm, inquit Hesselius in suo Catechismo c. 69. ejusmodi verbis, universa Ecclesiæ Sacramenta rejicias, quemadmodum etiam Sacramenta Iohannis, esse docent, dicentes: Baptismum Iohannis, esse doctrinam ejus: aquam autem, de qua Christus loquitur, cum de suo Baptismo mentionem facit, dicit Calvinus esse mortificationem pravorum affectuum. Et notum est, quomodo

24.

25.

26.

27.

28.

29.

30.

31.

32.

33.

34.

35.

36.

37.

38.

39.

40.

41.

42.

43.

44.

45.

46.

47.

48.

49.

50.

51.

52.

53.

54.

55.

56.

57.

58.

59.

60.

61.

62.

63.

64.

65.

66.

67.

do idem per tropos & figuras, Venerabilis Eucharistiæ Sacramentum evertat.

Certè Iacobus in tota Epistola valde apertè loquitur, & claris propriisque verbis utitur: miram quomodo hic per tropum *Oleum* pro Evangelii prædicatione intelligat. Non id lenferunt Doctores Ecclesiæ omnes, non Aug. Epist. 119. c. 10. ubi dicit, Christum Sacramenta sua in corporali frumento, vino, aquâ & oleo instituisse. Et quàmquam ibi loqui posset de Oleo Confirmationis; æquè tamen hoc facit contra Hæreticos, qui illud etiam Sacramentum rejiciunt.

Scriptit Aug. Speculum, ut testatur Possidius, in quo multis locis proficitur, se moralia & clara Scripturæ præcepta tradere. In illo ergo speculo cum alia plurima prætermiserit; totum atamen hunc Iacobi locum allegat: ubi fati offendit, se totum hunc locum sine tropo aliquo intellexisse, æquè ut clarum & morale præceptum. Haëtenuß Hæselius.

Et nos igitur cum Augustino & Ecclesia Catholica totum hunc locum sine tropo aliquo intelligamus; quia verba Scripturæ propriè intelligenda sunt, nisi aliquid obstat. Ac proinde cum eadem Ecclesia dicamus, hanc sacram Unionem infirmorum, tamquam verè & propriè Sacramentum novi Testamenti, à Christo Domino nostro fuisse institutam.

Et quàmvis Trident. suprà c. 1. non addat *Immediatè*, quod additur in nostra Conclusionè, tamen haud obscurè significat subintelligendum, quando ibidem dicit, hoc Sacramentum per Iacobum Apostolum fidelibus commendatum ac promulgatum fuisse. Si enim per Iacobum non fuit immediatè institutum, sed solum commendatum & promulgatum, per quem alium fuit immediatè institutum, nisi per ipsum Christum? Nam si per alium Apostolum, quis ille? Et quare ille ipse non promulgasset, sed promulgationem commisit Iacobo?

Scotus suprà n. 7. sic ait: *Ad primum dicunt, hoc Sacramentum fuisse institutum à Christo. Iacobus autem non erat nisi promulgator sive præco huius Sacramenti, à Christo instituit: docens utique fideles, remissionem peccatorum sub tali ceremonia conferri, quod facere non posset, nisi de hoc haberet Christi verbum & promissionem: quòd si hanc habebat, etiam credendum est à Christo ceremoniam habuisse. Cur enim Iacobus instituisset & præcepisset, quæ Petrus esset servaturus? Non fuisset quidem id contentaneum potestati supræ, quam Petro Christus tribuerat.*

Si dixeris; totum Collegium Apostolorum instituit hoc Sacramentum, & promulgationem commisit Iacobo.

Respondet; unde constat? Et cur non potius Christo institutio tribuitur, cum ex illo loco Iacobi non posset unum magis, quàm

aliud colligi? Immo potius colligitur institutio Christi, ut patet ex dictis, cum solius Christi sit peccata remittere.

Reliqua quæ spectant ad hanc controversiam vide disp. 1. conclus. 2.

Quantum ad tempus institutionis, putant Aliqui, institutum fuisse hoc Sacramentum Marci 6. Alii in ultima Cœna: verosimilius nobis videtur, quòd fuerit institutum simul cum Pœnitentia, eò quòd sit consummatio Pœnitentiæ, ut suprà diximus. Quàmvis Christus ritum unguendi infirmos indicaverit Marc. 6. & ideo Concil. Trident. suprà c. 1. dicat, hoc Sacramentum apud Marcum fuisse insinuatum; quia tamen ille ritus tunc non conferebat, nisi sanitatem corporalem, minùs bene dicitur, tunc Sacramentum fuisse institutum.

Certè Patres Concil. Trident. fuisse incertos de illo tempore, satis patet ex eo, quòd dicant, apud Marcum fuisse insinuatam, cum æquè facile potuissent dicere; institutum, si hoc verum iudicassent.

Si dixeris; Testamentum debet morte confirmari. Respondeo; Sacramenta non esse formaliter ipsum testamentum, aut pars Testamenti, sed tantum obiectum ultimæ voluntatis Christi, quæ non fuit quoad omnia media volita, executioni mandata ante mortem, ut manifestè patet in Sacramento Pœnitentiæ, quod, secundum communem sententiam, institutum est Ioan. 20. ergo similiter tunc institui potuit Sacramentum Extremæ Unionis, quod in usu est postremum omnium Sacramentorum, & ideo convenienter etiam postremo loco fuit institutum. Maximè, cum potestas illud ministrandi supponat, & quodammodo includat potestatem remittendi peccata; in tantum, ut Sacerdos, incompletè duntaxat ordinatus, acceptâ scilicet potestate consecrandi Corpus Christi verum, uti non posset absolvere, sic fortè nec infirmos sacramentaliter inungere. Hanc autem potestatem Apostoli primò acceperunt Ioan. 20.

Ideoquæ, inquit Suarez disp. 39. sect. 2. n. 5. plena huius Sacramenti institutio, consummata non fuit à Christo Domino ante Resurrectionem suam. Sinè ullo verò dubio credendum est, fuisse consummatam ante Ascensionem; quia plenè ac perfectè fundavit Ecclesiam, priusquam ex hoc mundo discederet, ideoquæ omnia etiam Sacramenta prius perfectè instituit. Hæc ille.

Contrarium videtur significare D. Bonavent. 4. dist. 23. a. 1. q. 2. ibi: *Concedenda igitur sunt rationes, probantes Spiritum sanctum per Apostolos hoc Sacramentum instituisse. Ad illud ergo, quòd obijcitur, quòd hoc est Legislatoris, dicendam, quòd Spiritus sanctus supplevit hoc, quòd ipse Deus dimiserat in doctrinâ, sicut dicitur Ioan. 16. Multa habeo vobis dicere, quæ non potestis portare*

E e e 3 modò.

34. Quo tempore hoc Sacramentum fuerit institutum.

Patres Concil. Trident. fuerant de eo incerti.

35. Obiectio solvitur.

36. Suarez docet hoc Sacramentum plenè fuisse institutum ante Ascensionem.

Contrarium videtur significare. D. Bonav.

32. Verba Jacobi intelligenda sunt sine aliquo tropo.

Hoc Sacramentum est immediatè à Christo institutum.

Scotus.

33. Obiectio.

Dilatatur.

modò. Et post: Cùm venerit &c. Vnde sicut supplevit, quod deerat de doctrina secundum Dei ordinatam dispensationem; ita etiam de institutione ex causa congrua, quod dimissum erat. Nec sunt duo Legislatores Christus & Spiritus eius. Hactenus Doctor Seraphicus.

37.
Quomodo
intelligendus
Doctor
Seraphicus.

At commodè intelligi potest, non de prima & essentiali institutione; sed de consummatione seu ministerio & exhibitione Sacramenti, ut colligo ex præcedentibus verbis: *Quaedam sunt Sacramenta communia legi veteri & novæ, quedam propriissima legi novæ, quedam medio modo. Communia sunt illa, que sunt quodammodo ex dictamine nature, quod quia semper idem manet, illa Sacramenta ab initio cucurrerunt, ut Matrimonium, & Pœnitentia, secundum quod Deo reconciliat: & hæc quidem Dominus Iesus consummavit & confirmavit in lege novæ, non evacuavit. Quedam sunt propriissima legis novæ (Sacramenta) & hæc sunt que signant gratiam in tali statu, que propriè competit legi novæ, hæc autem duo sunt, Confirmatio & Unctio; ubi signatur gratia Spiritus sancti, secundum quam inungitur quis in pugilem, ut pro Christo audeat mori, & in regem, ut in regnum colorum possit introire, tamquam in suum. Hoc est novæ legi proprium, ideo in veteri Testamento non habuerunt certam figuram hæc duo Sacramenta. Et quia signant Spiritus sancti gratiam in aliqua abundantia, & Spiritus sanctus abundanter non fuit datus, quousque Iesus non fuit glorificatus, sicut dicitur Ioan. 7. ideo hæc duo Sacramenta à Christo fuerunt insinuata (id est, Christus hæc duo Sacramenta initiavit seu insinuavit, dando materiam & formam) sed post à Spiritu sancto fuerunt instituta, seu consummata; id est, inspirante Spiritu sancto toti collegio Apostolorum, illamque inspirationem Iacobo Apostolo promulgante, per Apostolos, eorumque in Sacerdotio successoribus, fidelibus applicata. Ita intelligo D. Bonavent. bene an malè, iudicet benignus Lector, postquam penitus intropexerit totum contextum verborum, quæ omnia nimis longum esset hic exscribere.*

38.
Quæ Sacramenta
Christi per se
ipsum complete
instituit.

Tantum addo hæc verba, quæ immediatè subsequuntur jam recitata: *Quaedam sunt Sacramenta media, que in veteri lege non fuerunt in veritate, fuerunt tamen in figura & significatione, sicut Baptismus, Eucharistia & Ordo, & quia Christus legem implevit & figuras evacuavit, hæc tria Sacramenta per seipsum instituit, non solum ea insinuando, sed etiam consummando, id est, per seipsum baptizando, consecrando & ordinando; qualiter non instituit per seipsum Confirmationem & Extremam Unctionem.*

Hugo de
S. Viç.
Magister
Alensis.
Alensius.

Quidquid sit de mente Doctoris Seraphici, & Aliorum, quos citat Suarez supra n. 1. putà Hug. de S. Viç. Magist. Alens. & Alensiod. estò hi omnes fuissent in contraria opinione, malum sequi commune iudicium totius Ecclesiæ, declaratum in Concil. Trident. dicente, omnia Sacramenta novæ legis à Christo

fuisse instituta, sess. 7. can. 1. de Sacram. in genere: & specialiter de Extrema Unctione idem declarante sess. 14. de hoc Sacramento c. 1. ut supra vidimus. Neque ulla est ratio dicenti, hanc institutionem factam fuisse post Ascensionem Christi.

Immo, reponis, ratio sufficiens est; cum enim in Evangelio sufficienter lex Evangelicæ exprimitur, & Evangelicæ lex continet Christi statuta & facta, & magis statuta, quam facta; quomodo probabile est, ut omnes Evangelicæ sic sub silentio tam nobile Sacramentum pertransissent, si Christus, etiam ante Ascensionem suam, illud instituisset, cum et eo nostræ salutis adminiculum eliciatur?

Respondeo; non est adminiculum necessarium, sicuti Baptismus, Pœnitentia & Eucharistia; nec tale adminiculum, quod Christus suis manibus cupiam ministravit. Deinde, ait Ioan. cap. 20. sui Evangelii v. 30. *Multa quidem & alia signa fecit Iesus in conspectu Discipulorum suorum, que non sunt scripta in libro hoc. Et cap. 21. v. 25. Sunt autem & alia multa, que scripsit Iesus (& sine dubio alia multa, que dicit) que si scribantur per singula, nec ipsam arborem modicum capere posse eos, qui scribendi sunt, librum. Quidni ergo inter hæc alia multa, intelligenda veniat institutio Extremæ Unctionis?*

Interim spiritus factus, de quo Christus testatur Ioan. 16. v. 13. *Cùm venerit illis, & vobis vos omnem veritatem, illud adminiculum salutis, quod non erat expressum ab Evangelicis, ne quasi sub modio delitesceret, per Iacobi Apostoli in sua Epistola clarissimis verbis docuit omnes fideles, adhortans eos ad receptionem tam salutiferi Sacramenti verbi præ allegatis: Infirmatur quis in vobis? &c.*

Si autem à me queritur; quæ sit materia ipsius? Respondeo citius; duplex est materia, proxima & remota. De remota institutio sequentem Conclusionem.

CONCLUSIO II.

Materia essentialis remota Extremæ Unctionis est oleum olivæ, per Episcopum, vel alium Sacerdotem, cui committi poterit, benedictum.

Materia huius Sacramenti exprimitur in Conc. Florent. in Decreto Eugenii 4.º. cap. 1. *Extrema Unctio, cuius materia est oleum olivæ per Episcopum benedictum. Trident. autem sess. 14. cap. 1. de hoc Sacramento Extremæ Unctionis sic ait: Instructio Ecclesiæ (ex verbis Iacobi) materiam esse oleum ab Episcopo benedictum. Verba Iacobi sunt: Venientes cum oleo in nomine Domini.*

Non eſt ergo dubitandum, quin oleum ſit materia, idque oleum olivæ; nam eſti neque Iacobus, neque Trident. exprimat ly *Olive*, equidem exprimitur ab Eugenio, & nomen olei abſolutè & ſimpliciter dictum, denotat liquorem, ex olivis expreſſum: & dicitur etiam oliyum apud Latinos Scriptores, & oleum derivatur ab olea, quæ eſt olivarum planta; nec niſi cum addito nominatur oleum aliarum rerum, & dicitur per quandam extensionem ob ſimilitudinem cum oleo olivarum.

Itaque ſicuti nomine aquæ in Baptiſmo intelligitur naturalis aqua, quæ abſolutè & ſimpliciter hoc nomine appellatur, ita in hoc Sacramento, nomine olei intelligitur oleum olivarum; uti etiam in Sacramento Confirmationis, eſtò Concil. Florentin. non exprimat ly *Olive*, ſed ſimpliciter utatur nomine olei.

Nec obſtat; quòd utrumque Concil. Florent. & Trident. explicando materiam Baptiſmi, non dicat ſimpliciter: *Materia eſt aqua*, ſed: *Materia eſt aqua vera & naturalis*; hoc enim factum eſt, ad magis refutandum errorem Hæreticorum; qui illa verba Chriſti: *Niſi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu ſancto* &c. ad metaphoram detorquebant, ut patet ex Concilio Trident. ſeſſ. 7. de Baptiſmo can. 2. *Si quis dixerit; aquam veram & naturalem non eſſe de neceſſitate Baptiſmi, atque ideo verba illa Domini noſtri Ieſu Chriſti: Niſi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu ſancto, ad metaphoram aliquam detorſerit, anathema ſit.* Iam autem per ly *Oleum*, in verbis Iacobi Apoſtoli, omnes Catholici, & plerique etiam Hæretici intelligebant oleum olivarum. Hoc ergo certum.

Cumque Concilia illa in aliis Sacramentis aſſignent materias eſſentiales, nulla eſt ratio excipiendi hoc Sacramentum, & ideo ſicut aqua vera & naturalis eſt materia eſſentialis Baptiſmi, ita oleum olivarum eſt materia eſſentialis Extremæ Unctionis, non minus, quam oleum olivarum eſt materia eſſentialis Confirmationis. Et veluti benedictio Episcopalis eſſentialiter requiritur ad materiam Confirmationis, ut ſuo loco diſcuſſus explicavimus & defendimus, pari ratione dico, eandem benedictionem eſſentialiter requiri ad materiam Extremæ Unctionis.

Sed quæ illa ratio? A priori voluntas Chriſti, quam cognoviſimus ex Florent. quod eſſendem penè verbis in utroque Sacramento præſcribit, ſeu potiùs ſignificat illam neceſſitatem à Deo præſcriptam: *Secundùm*, inquit, *ſacramentum eſt Confirmatio, cuius materia eſt chriſma conſecratum ex oleo* &c. per Episcopum benedictio. Et infra: *Quantum Sacramentum eſt Extrema Unctio, cuius materia eſt oleum olivæ, per Episcopum benedictum.* Ergo vel in utroque Sacramento illa benedictio eſt eſſentialis, vel in neutro. Quæ enim ratio diſparitatis? Imo etiam Trident. in hoc Sacramento expreſſè requirit illam benedi-

ctionem, ut patet ex verbis ſuprà allegatis, de qua tamen non meminit expreſſè, tractans de Sacramento Confirmationis.

Atque hoc ipſum docuerat Innoc. I. in Epist. ad Decent. Concluſione præced. allegatâ, ibi: *Qui ſancto oleo Chriſmatis perungi poſſunt, quo ab Episcopo conſecro, id eſt, benedictio.* Alioquin, ſi per conſecrationem intelligas admixtionem baſſami, jam dicendum erit, illam admixtionem fore neceſſariam, quod conſtat eſſe falſum, cum de facto Eccleſia utatur ſimplici oleo, ut ſtatim latius dicemus.

Eiſdem verbis utitur Conc. Vormatien. ſub Adria. II. cap. 72. & Concil. Aquisgranenſe ſub Greg. IV. tit. 2. c. 8. ſic ait: *Statutum etiam eſt, ut vel ſemel in anno, id eſt, in quinta feria, qua eſt in Cena Domini, unctio (id eſt, benedictio) ſancti olei, in quo ſalvatio infirmorum creditur (poſita) per omnes civitates ab Episcopis non negligatur, ſicut nunc uſque neglecta eſt; ſed omni devotione, iuxta Traditionem Apoſtolicam, ac ſtatuta Decretalium, in quo de eadem re præcipitur, peragatur.* Ubi benedictionem Episcopum vocat Traditionem Apoſtolicam.

Hinc Beda in cap. 6. Mar. ad illa verba: *Et exeuntes prædicabant* &c. inquit: *Vnde patet, ab ipſis Apoſtoliſ hunc ſanctæ Eccleſiæ morem eſſe traditum, ut energumens, vel alii quilibet agroti ungerentur oleo, Pontificali benedictione conſecrato.*

Et idem Auctor in Epist. Iac. cap. 5. hæc verba: *Et orient ſuper eam* &c. ita explicat: *Hoc & Apoſtoli� feciſſe, in Evangelio legimus, & nunc Eccleſiæ conſuetudo tenet, ut infirmi oleo conſecrato ungerantur à Presbyteris & oratione comitante ſanentur. Nec ſolum Presbyteris, ſed ut Innoc. Papa ſcribit, etiam omnibus Chriſtianiſ uti licet eodem oleo, in ſua, vel ſuorum neceſſitate, ungerendo. Quod tamen oleum, non niſi ab Episcopis licet conſecri. Nam quòd ait: *Oleo in nomine Domini, ſignificat oleum conſecratum in nomine Domini.* Vel certe, quia etiam, cum ungerit infirmum, nomen Domini ſuper eum invocare debent.*

Hæc ergo veritas ſufficienter videtur conſtare ex Traditione, eſtò non ſit in Scriptura evidenter expreſſa. Unde non eſt audiendus Victoria in ſum. de Sacram. q. 217. ibi: *Cajetanus dubitat, an conſecratio olei ſit de neceſſitate Sacramenti.* Et ideo præbabiliter credo, quòd non eſt de neceſſitate Sacramenti, licet ſit de neceſſitate præcepti. Patet; quia Tac. 5. eſt expreſſa materia huius Sacramenti, & forma, & miniſter, & tamen nulla ſit mentio de conſecratione olei: ergo &c.

Item in cap. *Pæſtoraliſ* de Sacramentis non iterandis, Innoc. III. requiſtus, an ille, qui erat confirmatus oleo non benedictio, eſſet iterum confirmandus? Reſpondit; niſi eſſe iterandum, ſed cautè ſupplendum, quòd incautè fuit omiſſum: ergo non erat repetenda forma, ac proinde fuit verum Sacramentum. Et eadem ratio erit de Extremâ Unctione. Hæc ille.

43. Item ex Innocent. I.

Et Concil. Vormat. ad Aquisgran.

44. Accedit etiam Beda: ubi dicitur: ubi dicitur.

45. Victoria putat probabile benedictionem non eſſe eſſentialem. Cajetanus, Probatur etiam Jacobo 5.

Probat etiam cap. Pæſtoraliſ de Sacramentis iterandis.

Planè

Oleum ſimpliciter dictum denotat oleum olivæ.

Stetit aqua ſimpliciter dicta aquam naturalem.

41. Occurrit obſectio.

Con. Tri.

42. Probatur benedictio nemi Episcopalem eſſentialiter requiritur ex Conc. Florent. & Tri.

Probat etiam cap. Pæſtoraliſ de Sacramentis iterandis.

46.
Responsio
ad 2. proba-
tionem.

Planè eadem erit ratio; adeoque quia benedictio est de necessitate Sacramenti Confirmationis, non obstante cap. *Pastoralis*, ut suo loco ostendimus, ideo etiam est de necessitate Sacramenti Extremæ Unctionis. Herculè falsum est, Innoc. III. fuisse requisitum, an ille, qui erat confirmatus oleo non benedicto, esset iterum confirmandus; sed, ut patet ex verbis illius capituli, requisitus fuit, an Confirmationis Sacramentum in eo debeat iterari, qui per errorem fuit non *Chrismate*, sed oleo (putà simplici) delinutus. Potuit autem illud oleum fuisse oleum infirmorum aut Catechumenorum, ab Episcopo benedictum, immo & ipsum oleum *Chrismatis*, benedictum absque commixtione balsami, quæ requiritur ad *Chrisma*, quod est materia necessaria Sacramenti Confirmationis.

Victoria
sibi ipsi
contradicit.

Et vultis videre, quomodo hic Auctor in patvo libello sibi ipsi manifestè contradicat? Quæst. 41. ut probet, balsamum non esse necessarium necessitate Sacramenti Confirmationis, idem cap. adducit: ubi, inquit, habetur, quod quidem per errorem fuit confirmatus oleo benedicto sine balsamo.

47.
Respondetur
ad r. proba-
tionem Vict.

Ad primam rationem Victoria patet responsio ex dictis; licet enim Iacobus expressè non meminerit benedictionis olei, equidem, secundum Bedam supra, meminit implicitè in illis verbis: *In nomine Domini*. Et alioquin sufficit Traditio Apostolorum, quæ nimis constans est & universalis pro necessitate solius præcepti: nusquam enim legitur, quemquam Sacerdotum hoc Sacramentum administrasse ullo profusus casu, cum oleo non benedicto.

Et sanè, ubinam in Scriptura fit mentio benedictionis *Chrismatis*? Et tamen hanc admittit Victoria necessariam necessitate Sacramenti supra q. 42. ibi: Si *Chrismate* non consecrato per errorem quis confirmaretur, non esset confirmatus: nam Christus hoc instituit, quod patet ex ritu Ecclesiæ & auctoritate antiquorum DD. Hæc ille. Ergo loquitur inconsequenter, dum negat, benedictionem olei in hoc Sacramento, esse necessariam necessitate Sacramenti; nam ratio eadem est; putà, quia Christus hoc instituit, quod patet ex ritu Ecclesiæ & auctoritate antiquorum DD.

48.
Conclusio.
Cap. un. de
Sacram.
Unct.

Itaque benedictio olei infirmorum (de qua etiam meminit Innoc. III. in cap. unico de Sacra Unctione ibi: *Ad exhibendum autem exteriorem & visibilem unctionem, benedicitur oleum, quod dicitur Catechumenorum vel infirmorum*) non solum necessaria est necessitate præcepti, de qua necessitate nemo dubitat; sed etiam necessitate Sacramenti, quidquid pauci absque solido fundamento contradicant.

Sæpius requirit benedictionem ex necessitate Sacramenti.

Audiamus Doctorem Subtilem 4. dist. 23. q. unicâ n. 5. *Consecratio Episcopalis est necessaria ad hoc ut sit materia apta: ergo requiritur, secundum ipsum, non solum ex præcepto, sed etiam ex necessitate Sacramenti; alioquin absque*

consecratione esset materia apta, ut patet in Baptismo, cujus materia ex præcepto requirit benedictionem, & tamen aqua absque ea est materia apta, id est, valida.

Prosequitur Doctor: *Quia communiter in sacra-
mentis, consentibus in usu, solus Baptismus non
requirit materiam specialiter consecratam; quæ
Christus tactu mundissima carnis sue, quando voluit
à Ioanne baptizari, totam aquam consecravit, hoc
est, in usum ipsum dedicavit.*

Hæc tamen congruentia (inquit Arrius disp. 53. n. 8.) duas patitur contra se difficultates. Prima est; quod in Matrimonio nulla fit consecratio materiæ, id est, corporum contrahentium, quæ sunt materia remota. Secundum nam per benedictionem unius olei, non benediciuntur reliqua, sed quodlibet in individuo, in quo administranda est Extrema Unctio, est de novo benedicendum: ergo etiam non fuit sufficiens, quod Christus suo contactu aliquam aquam in individuo elevarit ad Sacramentum seu sanctificaverit, ut propterea omnes aliæ aquæ in particulari maneat sanctificæ.

Respondeo ad secundam difficultatem; Ad decorem omnis gratiæ & benedictionis plus posse unico contactu carnis sue, quam aliquis Episcopus millenis benedictionibus.

Ad primam patet responsio; quia à Matrimonio in multis aliis non valet argumentum ad reliqua Sacramenta; quia particulare est Matrimonio, quod fit contractus aliquis civilis, quem Christus in sua substantia reliquit, sicut eum invenit: cum ergo antea non requireret ad sui valorem benedictionem corporum, ut planum est, neque post elevationem ad rationem Sacramenti, Deus voluit eam esse necessariam. At verò Sacramentum Extremæ Unctionis Christus primò secundum omnia sua essentialia instituit, & expedire iudicavit, ad maiorem reverentiam & decorem ipsius Sacramenti, & ad maiorem aptitudinem in significando, ejus materiam esse primò benedictam & consecratam; maxime cum non esset Sacramentum necessarium, sicut Baptismus est, de ideo planè expediret, materiam Baptismi esse magis simplicem, facilem & communem.

Unico verbo, quidquid sit de illa congruentia & similibus, quæ non convincunt, sufficit ad differentiam voluntas Christi, quæ est ratio à priori, quare potius in uno Sacramento requiratur essentialiter benedictio materiæ, quam in alio. Sicuti etiam, quod in uno Sacramento requiratur aqua, in alio oleum, in alio panis & vinum, ratio à priori, voluntas Christi, quæ variæ sint congruentiæ illius diversitatis.

Certè materia in hoc Sacramento valde apta est & proportionata, ad significandum effectum hujus Sacramenti, tum ratione communi, quam (ut dicit Trident. supra) *Unctio aptissima Spiritus sancti gratiam, quæ invisibiliter anima agrotantis inungitur, repræsentat.* Tum ratione specialis, quia

quia solet corporalis unctio ad sanandos morbos, & sedandos dolores, & curanda vulnera & confovenda membra. Similes autem effectus causat hæc sacra unctio, dum sanat morbos & vulnera peccatorum, lætificat conscientiam, & confortat infirmum ad luctam & pugnam imminenti cum dæmone; quin & corporalem subinde confert sanitatem, ut infra suo loco videbimus.

52. Sed restat unus scrupulus circa benedictionem olei; quomodo bene dicatur essentialis seu substantialis, cum ea, quæ sunt de substantia alicujus Sacramenti, sint à Christo Domino in particulari definita; nusquam autem Christus præscripserit aliquam olei benedictionem, nec à quo, vel quomodo facienda esset.

Auferetur. Respondeo; Christus præscripsit aliquam benedictionem, & ejus ministrum; verba autem aut alia signa in particulari non præscripsit. Primum patet ex Conciliis supra allegatis, quæ edocta à Spiritu sancto, eodem tenore verborum requirunt pro materia, oleum benedictum ab Episcopo; si ergo ex illis verbis colligimus, Christum determinasse oleum pro materia, etiam pariter colligere debemus, determinasse benedictionem, & ejus ministrum, scilicet Episcopum. Cum autem Concilia illa non præscribant certa aliqua verba, aut alia signa in particulari, quibus debeat fieri illa benedictio, sicut præscribunt certa verba pro forma ipsius Sacramenti; bene inde colligitur, Christum non determinasse modum benedictionis, esse determinaverit certa verba, quibus minister debeat uti in administratione ipsius Sacramenti.

53. Ex quo inferit Arriaga supra n. 70. Si semel oleum benedictum sit, non posse Ecclesiam ei auferre benedictionem, quia Christus nihil aliud voluit, quam ut semel fuerit benedictum. Hanc autem denominationem non potest ei ulius auferre, quia ad præteritum non datur potentia: ergo &c.

Sed contra: Ecclesia potest auferre benedictionem à loco sacro, & de facto auferit in multis casibus, ita ut Ecclesia debeat reconciliari, antequam licite in ea possint celebrari divina Officia; cur ergo etiam non possit tollere benedictionem olei? Quidem facere non potest, ut non fuerit benedictum, sicut facere non potest, ut Ecclesia non fuerit benedicta, sed cur non potest facere, ut amplius non sit benedictum? Gratis autem dicitur: Christus nihil aliud voluit, quam ut semel fuerit benedictum. Non enim dicunt Concilia; *Materia est oleum, quod semel fuit benedictum*, sed simpliciter: *Materia est oleum benedictum*. Hæc mature expendat Arriaga, & expectabimus responsum.

54. Interim propono aliam quæstionem: nunquid Ecclesia potest facere, ut hæc vel illa benedictio non valeat à principio, id est, nunquid potest determinare certam aliquam benedictionem, omnino necessariam ad valorem Sacramenti?

Opinio Arriagæ. Respondet Arriaga supra n. 11. neque hoc posse facere, relicta alius benedictionibus in esse benedictionis; quia, inquit, non potest Ecclesia magis coarctare materiam, quam Christus præscripserit, uti non potest Ecclesia efficere, ut ad baptizandum validè, sit necessaria aqua Tiberis, & non sufficiat ulla alia.

55. Idem docet Suarius disp. 40. lect. 1. n. 9. dicens: Licet Episcopus mutaret modum benedictionis, ab Ecclesia designatum, si tamen eâ mutatione non obstante, verè & in re ipsa illud oleum benedictum maneret, esset materia sufficiens. Addit: Fortasse tamen fieri potest ab Ecclesia, ut talis benedictio irrita sit, nec apud Deum habeat rationem consecrationis, sed execrationis. potius: & hoc modo fieri etiam poterit, ut benedictio ab Ecclesia instituta, necessaria sit, quia ex ea pendet, ut Christi institutio impleatur. Hæc ille.

quam explicat Arriaga. Quam additionem Arriaga supra n. 12. intelligendam putat cum hac limitatione, nisi ipse benedicens protestetur, velle se nihilominus per ea verba benedicere; quia tunc per eam reflexam loquelam jam declarat suum animum. Unde ibidem docet, quemlibet Episcopum posse benedicere Christum, etiam per verba aut alia signa exteriora, nullo modo communiter significantia benedictionem; si tamen expressè reflexèque dicat, se per ea velle significare benedictionem; etenim ad loquendum non est necessarium verba esse communiter significativa; nam & per cifras, solis duobus aut tribus notas, verè secum scripto verbalique loquuntur homines, ideoque si ego protestor, quando cumque proferam hanc vocem, *Bhãri*, me per eam velle significare Imperatorem; & statim dicam; *Bhãri venit Pragam*, haud dubiè debeor censerì dixisse; *Imperator venit Pragam*. Ita Arriaga.

56. A quo peto; an etiam, qui vellet per vocem *Bhãri*, significare Corpus, posset validè consecrare dicendo: *Hoc est Bhãrium meum*. Similiter qui vellet per vocem *Bhãri*, significare, *Baptizo*, posset validè baptizare hisce verbis: *Ego te Bhãri* &c. Videtur consequenter affirmandum: etenim ad formam Sacramenti Eucharistia, Baptismi, & sic de aliis, non requiritur nisi propria locutio, significativa sensus, à Christo intenti; jam autem ad loquendum, secundum istum Auctorem, non est necessarium verba esse communiter significativa, sed sufficit quòd uni aut alteri significant: quidni ergo istæ formæ valeant?

57. Si dixeris; ad formas Sacramentorum requiruntur verba communiter significativa. Ego similiter dixero; ad benedictionem olei requiruntur verba aut alia signa communiter significativa; quæ enim ratio disparitatis?

Nisi fortasse illius sis opinionis, quòd non requiratur ad hanc benedictionem ullam signum externum; quam opinionem indicat Arriaga supra & probat: etenim Christus Domi-

Fff

nws no.

52. Serupulus aliquis circa benedictionem olei.

Auferetur.

53. An ab oleo semel benedictum Ecclesia possit auferre benedictionem.

54. An Ecclesia possit determinare certam benedictionem, omnino necessariam ad valorem Sacramenti?

Opinio Arriagæ.

55. Sententia Suarii.

quam explicat Arriaga.

56. Contra istam explanationem arguit Auctorem.

57. Occurrit responsum.

An benedictio hæc possit fieri sine ullo signo externo.

nus non aliud requisivit, quam ut oleum sit benedictum (quod idem de Chrismate pro Confirmatione dicendum videtur) benedictio autem potest fieri sine ullis verbis; cur enim solo animo interiori non possum rem aliquam benedicere? Ita interrogat hic Auctor.

58. Sententia Arriaga.

Et continuo respondet: In toto rigore non colligi inde, debere esse exteriorem eam benedictionem; nihilominus sat probabiliter id inferri: Christus enim Dominus circa Sacramenta voluit, ut, quantum fieri potest, omnia fiant per signa aut voces exteriores; merito ergo judicare possumus, etiam voluisse ut oleum & Chrisma more humano ab Episcopo benediceretur, hoc est sensibilibiter; ut per se loquendo posset Ecclesiam constare, verè esse benedictum.

Dixi: *Posse per se constare*; quia bene video, etiam si per verba exteriora fiat benedictio, posse tamen privatim ab Episcopo fieri, ita ut aliis non constet, hoc tamen est per accidens, quia ex se sensibilis est ea benedictio. Hucusque Arriaga.

Quæ si vera sunt (ut puto) quomodo verum est, quod Episcopus possit benedicere per verba aut alia signa exteriora, nullo modo communiter significativa benedictionem? Siquidem talis benedictio ex se non est sensibilis, sed si aliqui sentiant, merè per accidens est, ut ad oculum patet.

59. Iudicium Auctoris.

Dico itaque; Christum suâ institutione determinasse, ut materia hujus Sacramenti esset oleum, benedictum actu aliquo externo, per se significativo benedictionis; ac proinde non potuisse Apostolos vel Ecclesiam hanc benedictionem abrogare, vel in ea dispensare. Quia autem Christus non præscripsit particularem aliquem modum benedicendi per hæc vel alia verba, aut signa æquipollentiâ, hinc Ecclesia ad evitandam omnem confusionem & difformitatem, eum præscripsit in Pontificali Romano Tit. de Officio in Feria 5. Cœnæ Domini, non tamquam necessarium ad valorem, sed tantum ut necessarium ex præcepto.

Actus ille præscribitur in Pontificali Romano, sed tantum ut necessarius ex præcepto.

Siquidem major necessitas, estò posset induci ab Ecclesia, quod tamen non satis constat; equidem magis explicari deberet, quam de factò in Pontificali explicatur; immo multitudo deprecationum, benedictionum & ceremoniarum, quæ fiunt juxta Pontificale, præsertim in consecratione Chrismatis, non obscure ostendunt, istum modum benedicendi magis esse ceremonialem, quam substantialem; cum inconveniens sit, valorem alicujus Sacramenti dependere à tot diversis deprecationibus, benedictionibus & ceremoniis, quarum facillè aliqua non tam exactè observantur; immo aliquando vix possunt observari, propter naturalem inadvertentiam.

60. Ad summum ad essentiam sequitur.

Dicendum ergo; ad summum esse de essentia, quod materia consecratur per Episcopalem benedictionem, & S. Spiritus invocationem. Nam in hoc satis salvatur Christi institutio; & hoc de

se semper sanctum est, & pertinens ad divinum cultum: quamvis in omissione aliorum, quæ præcepta sunt ab Ecclesia, possit peccatum intervenire; si tamen in diversis Ecclesiis, sint in hoc diversus ritus, probatâ consuetudine recepti, illa varietas & licita est, & non est in re substantiâli, sed accidentali Sacramenti.

Dixi consulto: *Ad summum*; quia fortè non est necessaria benedictio Episcopalis, nisi benedictionem simplicis Sacerdotis, factam ex commissione Episcopi, velis vocare Episcopalem, juxta Reg. juris 72. de Reg. juris in 6. Qui facit per alium, est perinde, ac si faciat per seipsum.

Hinc Alex. III. cap. *Mulieres*, 6. de Sen. Excom. Illi vero, qui non per seipsum, sed per auctoritate vel mandato alii violentè in jectum manus in Clericos, ad Sedem Apostolicam sunt interdictam is committat verè, cuius auctoritate vel mandato delictum committi probatur. Ex Ulpianus leg. 1. ff. de vi & de vi armata §. 12. *Dei esse autem etiam is videtur, qui mandavit vel jussit, ut aliquid deiceretur; parvi enim referre visum est, suis manibus quis deiciat, an vero per alium. Quare & familia mea ex voluntate mea deiecit, ego videtur deiecit.*

Ergo consimiliter dicere quis posset, Episcopum benedicere, cujus auctoritate vel mandato simplex Sacerdos benedicit, & parùm referre suis manibus Episcopus benedicat, an vero per alium.

Interim hæc Regula juris non est omnino generalis, sed intelligenda cum his limitationibus: Nisi ubi industria personæ ecclesiæ est, si specialiter actum sit, ut quis suis operibus præstet, aut personaliter negotium exequatur, vel pro forma introductum sit à lege, ut res non per alium, sed per seipsum explicetur, licet in recitatione sententiæ, quæ ab ipso iudice faciendâ est (exceptis tamen illustribus personis, quibus etiam id per alios licet) Item testamento factione, quam per se præstare debet testator, non permittere voluntati alterius. Vel alius actum proprium requirit lex, ut in Confessione peccatorum, quæ ab ipso penitente coram Sacerdote explicanda est: in tutore, curatore, & procuratore, qui antequam per alium in publico agere possunt, his antè ab ipsis contestandis est: tum criminalibus causis per se non procuratorem agitantur. In summa, ubi lex vel conventio partium proprium factum desiderant, cessat hæc Regula. Ita Canisius in dictam Regulam.

Et sic, dicere posset aliquis, impræsentiarum cessare; quia lex videtur requirere proprium factum, ut patet in ipso ministro Sacramenti, scilicet Sacerdote, qui per seipsum debet ministrare; ita ut si faciat per laicum, aut alium Clericum inferiorem, nihil faciat. Ergo consimiliter, cum Christus in sua institutione requisiverit benedictionem Episcopi, videtur quod Episcopus nihil faciat, si per simplicem Sacer-

Suarez. Arriaga. Dicastillo. Avendaño.

Sacerdotem benedicat. Ita docet Suarez supra n. 8. Arriaga supra n. 9. Dicastillo tract. 7. n. 32. Averla hic lect. 11. & Alii, estque communior sententia tam Antiquorum, quam Recentiorum.

62. Fundant se in Concilio Flor. & Trident.

Fundant se in verbis Concil. Flor. & Trident. quibus aequali gradu requiritur pro materia oleum & benedictio Episcopi, neque apparet aliqua ratio disparitatis: ergo si necessarium est oleum, & necessaria est benedictio necessitate Sacramenti, etiam Episcopus erit necessarius necessitate Sacramenti.

Congruentia ex Divo Thoma.

Congruentiam assignat D. Thomas 4. dist. 23. q. 1. a. 3. quaestio. 3. *Ve ostendatur sacerdotalis presbiter, ab Episcopali derivata.* Quod (inquit Suarez supra) morali modo & secundum quandam analogiam intelligendum est, ut per se factis constat. Ratio verò magis moralis esse potuit, ut materia Sacramenti minus esset vulgaris, in majorique reverentia haberetur. Haec ille.

Ratio moralis.

63. Responso ad rationes.

Sed ad utramque istam rationem facile responderi potest; sufficere ad illam derivationem, & hanc majorem reverentiam, quod simplex Sacerdos non possit benedicere oleum, absque speciali commissione Episcopi.

Quid respondendum ad Concilia.

Quantum ad Concilia; licet appareat, aequalitas necessitatis ex stylo loquendi, tamen aliunde colligitur ratio disparitatis; videlicet ex eo, quod Concil. Florent. doceat, simplicem Sacerdotem posse esse ministrum extraordinarium Sacramenti Confirmationis, quod dignus est absque comparatione benedictione olei. Unde qui ex hoc argumento colligunt, simplicem Sacerdotem posse ex commissione Episcopi benedicere Chrisma; etiam consequenter docent, posse benedicere oleum infirmorum, de qua controversia egimus disp. 3. sect. 2. conclus. 3. Videantur ibi dicta.

64. Cur possit secundum Herinex benedictio olei infirmorum pollicetur simplici Sacerdoti, quam benedictio Chrismatis.

Quin imò Herinex, est disp. de Confirm. q. 2. n. 26. doceat, benedictionem Chrismatis non posse committi simplici Sacerdoti; equidem disp. de hoc Sacramento q. 2. n. 14. contrarium defendit de benedictione olei infirmorum. Nam, inquit, Chrismatis benedictionem semper fuisse Episcopis propriam, nunquam aliis commissam, etiam quibus commissum fuit ministerium Sacramenti, ne quidem apud Græcos, constat; nec est unde colligatur cum apparentia, illud benedicere posse Sacerdotem ex commissione.

At in præsentia agitur de Sacramento, cujus minister, etiam ordinarius est Sacerdos; adeoque non mirum, quod extraordinarius ipsius benedictionis olei: maxime cum constet id jugiter fuisse practicum apud Græcos, etiam ante schisma, ut ex eorumdem Euchologiis, etiam antiquis constat. Nec fuit hic mos unquam versus in dubium, aut desuper mora difficultas, nequidem in Concil. Florent.

65. Clem. VIII. approbavit.

Deinde eundem morem videtur approbasse Clemens VIII. in instructione super ritibus

Græcorum (quæ habetur apud Cherubinum to. 3. novissima editionis fol. 46. estque Bulla 34.) directa ad Episcopos Latinos, dicens: *Non sunt cogendi Presbyteri Græci, olea sancta, præter Chrisma, ab Episcopis Latinis Diocesis accipere cum huiusmodi olea ab eis, in ipsa oleorum & Sacramentorum exhibitione ex veteri ritum consueverunt, sed benedicantur.*

Similiter Neophitus Rhodinus in sua Synopsi vernacula, jussu S. Congreg. de propaganda fide approbata, ejusque impensis Romæ edita (ut refert Jacobus Goar Dominicanus in Notis Euchologiæ ad Officium olei seu Extremæ Unctionis n. 29.) ait: *Materia Sacramenti Extremæ Unctionis est oleum olivæ à Pontifice, vel à Sacerdotibus, qui præsentibus fuerint, iuxta Ecclesie morem benedictam.* Pro quo

Nota; oleum quidem annuè benedici solemus per Episcopos in Cæna Domini, etiam apud Græcos; at totum ipso tempore infuminationi ceremoniali adstantium: qui communicaturi omnes se in expiationem peccatorum unguendos offerunt, Episcopo primò Unctionem de manu Oeconomi accipiente. Hinc facultas illud denuò consecrandi ex antiquo more videtur remissa Parochis quibuscumque, qui non asservant istud in vase separato, sed occurrente necessitate, recens à se benedictum adhibent; illudque benedicunt concurrentibus sex aliis Sacerdotibus. Ita refert Jacobus Goar in moribus orientalis Ecclesie versatissimus, supra n. 22. & seq. Hactenus Herinex.

Vel ergo damnanda praxis illa Græcorum, vel dicendum cum hoc Auctore, item Henriquez lib. 3. cap. 8. num. 2. & aliis Recentioribus doctissimis, potestatem hoc oleum benedicendi, posse extraordinariè committi, saltem à Pontifice, Parochis seu simplicibus Sacerdotibus, sicut (inquit Henriquez mox citatus) ex simili commissione consecrare possent calices, altare, Ecclesiam & virgines.

Malo autem ego cum Herinex & Aliis sentire, quàm reprobare praxim à Clemente VIII. approbatam, qui non potuit approbare errorem perniciosum, qualis indubiè hic foret, utpote concedens invalidam administrationem hujus Sacramenti.

Quæri præterea circa hanc materiam solet, Primò; utrum debeat esse purum oleum, an verò sufficiat mixtum alio liquore. Secundò; an singulis annis debeat renovari. Respondeo ad utramque quaestionem:

morem Græcorum Sacerdotum benedictum oleum infirmorum.

66. Oleum istud fimoletur solet benedici per Episcopos in Cæna Domini.

67. Extraordinariè potest benedici Sacerdotibus.

Henriquez.

CONCLUSIO III.

Oleum infirmorum debet esse simplex, non mixtum balsamo aut alio liquore; incertum, an sufficeret Chrisma Confirmationis. Renovandum est quotannis, veteri cremato in lampade ante V. Sacramentum: attamen veteri uti potest, qui novum nondum accipere potuit. Non benedictum in minori quantitate validè miscetur benedicto.

68.
Prima pars
Concl. probatur ex
Scoto.

DE prima parte Conclusionis ita scribit Scotus 4. dist. 23. q. 5. Sequitur: Cum oleo, nec oportet ibi esse aliquid confectum ex oleo & balsamo, ut in materia Confirmationis; quia Confirmatio est ad Confessionem & Confirmationem fidei; & ideo in confirmato requiritur, non tantum puritas conscientie, significata per oleum; sed etiam odor bonæ famæ, significatus per balsamum. Sed hic, qui habet exire in brevi de vita ad terminum, sufficit conscientia pura.

Ubi solum docet, oleum infirmorum non debere esse confectum ex oleo & balsamo, adeoque sufficere simplex oleum, quod Omnes concedunt, & manifestè patet ex Pontificali Romano supra, & conformi praxi Ecclesiæ, quæ benedicit simplex oleum pro infirmis; & eo quotidie utitur in hoc Sacramento. Quis igitur poterit dubitare, an illud oleum sufficiat?

Difficultas ergo & dubitatio, quæ hic occurrit, est, an debeat esse oleum simplex, ita ut non valeat Sacramentum collatum in oleo mixto, aut saltem non liceat?

69.
Non licet
sine causa
uti oleo mixto.
Trident.

Et quidem quòd non liceat, propriâ auctoritate & sine causa, aliquid ei miscere, constat à fortiori ex doctrina communi de Sacramentis, quæ traditur à Concil. Trident. sess. 7. de Sacram. in genere can. 13. Si quis dixerit, receptos & approbatos Ecclesiæ Catholica ritus, in solemnibus Sacramentorum administratione adhiberi consuetos, aut contenti, aut sine peccato à ministris pro libito emitti, aut in novos alios per quemcumque Ecclesiæ Pastorem mutari posse; anathema sit. Quantò magis non licet mutare pro libito materiam Sacramenti, ab Ecclesiâ Catholica adhiberi solitam? Solet autem adhiberi oleum simplex: ergo &c.

Si misto
corrumpe-
tur oleum
non foret
materiam va-
lida.

Præterea verum est, si tanta esset mistio, ut corrumperetur olei natura; immo etiam, inquit Suarez supra n. 11. si communem usum & appellationem olei amitteret, ita ut licet non esset oleum, substantialiter transmutatum, ta-

men ita esset jam commistum & condensatum, ut non oleum, sed mistum aliquod artificiale seu unguentum censeretur; verum, inquam, est, illud non fore materiam sufficientem: quia hoc est oleum simpliciter & uluale. At verò si oleum maneat in vera natura, specie & usu olei, non repugnaret institutioni, quod ex ordinatione Ecclesiæ sanctificaretur, cum parva aliqua mixtione alicujus liquoris, sicut vino consecrando miscetur aqua, & aquæ Baptismi parum lalis. Ita Suarius.

Nec est, qui contradicat. Sed numquid ita bene sequitur: ergo sufficit Chrisma Confirmationis, & licitum est in necessitate eo uti. Præfatus Auctor sic ait n. 10. Censeo, Chrisma, licet mistionem balsami habeat, esse sufficientem materiam, & per se non est contra Christi institutionem, illà uti in hoc Sacramento.

Immo aliquando videtur Ecclesiæ usã hanc materiã, etiam ad unguendos infirmos; idque sumitur ex dicta Epist. 1. Innoc. I. ibi: *Episcopo confecto &c.* Concilium etiam Vormatiense eodem modo ait: *Sancto oleo Chrysmatis.* Et quòd loquatur de proprio Chrysmate, colligi potest ex illo verbo: *Ab Episcopo confecto;* illud enim participium, *Confectum*, mistionem aliquam, & plusquam simplicem benedictionem significat.

Faver etiam Conc. Aquilganense, juxta Epist. Fabiani II. nam dictum Concilium iuxta Apostolicam Traditionem debere Episcopos ferri 5. in Cœna Domini sanctum oleum conficere, *in quo salvatio infirmorum creditur.* Ubi aperte loquitur de sancto oleo, quòd dabatur hoc Sacramentum: Fabianus autem ad quem alludit Concilium, dum refert Apostolicam Traditionem, docet, ex Apostolorum Traditione Chrisma ex oleo & balsamo debere ab Episcopo per singulos annos in Cœna Domini conficri.

Et ex eisdem Patribus & Conciliis constat, Chrisma simpliciter appellari, verèque dici posse, oleum sanctum, ab Episcopo benedictum. Cùm ergo habeamus ex Conciliis, oleum ab Episcopo benedictum, esse materiam hujus Sacramenti, & Chrisma sit oleum sanctificatum ab Episcopo, non est dubitandum esse sufficientem materiam. Hactenus Suarez.

Et occurrens tacite Aliquorum obiectio, subjungit n. 11. Verum est, interdum omne oleum sanctificatum solere Chrisma appellari, & in Pontificali Romano oleum infirmorum in sua benedictione ita vocatur, quomodo possunt aliqua ex testimoniis adductis exponi: nihilominus tamen existimo, seclusâ Ecclesiæ prohibitione, nullum peccatum esse, uti Chrysmate proprio ad hoc Sacramentum confectum, & præsertim, si aliud oleum simplex sit sanctificatum deesset. Hæc ille.

Equidem

Equidem non solum possunt; sed etiam, ut superius notavi, testimonia illa debent exponi de simplici oleo, cum nominent *Chrisma*, ab Episcopo confectum, tamquam materiam debitam & necessariam hujus Sacramenti. Falsum autem est, ut supra vidimus, materiam hujus Sacramenti debere esse compositam ex oleo & balsamo.

Itaque *Chrisma* nomen commune est, quod potest significare & oleum simplex, & compositum aliquod ex oleo & balsamo, pro quo autem accipiatur in Conciliis & aliis Decretis, attendendum est ex materia subjecta. Similiter participium, *Confectum*, ex subjecta materia aliquando significat mixturem aliquam; subinde autem simplicem benedictionem, ut patet ex Decreto Clement. VIII. supra ibi: *Cum eiusmodi olea ab eis in ipsa oleorum & Sacramentorum exhibitione ex veteri ritu conficiantur, seu benedicantur.*

Quidquid ergo sit de his vocibus *Chrisma*, & *Confectum*, mihi sufficit, quod *Chrisma* Confirmationis sit, & verè dici possit, *Oleum benedictum* ab Episcopo; nam Concilia pro materia hujus Sacramenti, solum requirunt oleum benedictum ab Episcopo. Quod autem specialiter ad hunc effectum debeat esse benedictum, ut vult Aversa hic sect. 2. §. *Non est autem*. in fine, quem sequitur Herincx supra n. 11. & 12. ex nullo verbo Concilii colligitur.

Sed audiamus Herincx supra num. 11. Ob defectum (inquit) benedictionis requisitæ (de qua statim) potius apparet sacrum *Chrisma* (idem est de oleo Catechumenorum) non esse aptam materiam: etsi enim sit benedictum in ordine ad effectum Confirmationis, non tamen in ordine ad finem & effectum hujus Sacramenti. . . . facile tamen admiserim, *Chrisma* sufficere posse ad valorem, tum Confirmationis, tum *Extremæ Unctionis*, si foret benedictum duplici benedictione proportionatâ. Hæc ille.

Et continuò subjungit: Non sufficere autem oleum usuale, sed de necessitate Sacramenti requiri, ut sit specialiter ad hunc effectum benedictum, sicut in Sacramento Confirmationis; docent pro indubitato quicumque de hac re scriperunt; nisi quod oppositum probabile sentiant Victoria, Serarius & Ledesma; ac saltem ex dispensatione Pontificis, Paludanus apud Aversam de *Extrema Unct.* sect. 2. Sed auctoritates præfertim Florent. & Trident. requirunt oleum benedictum, quo denotant substantiam Sacramenti, uti in Confirmatione. Neque loquuntur tamquam ex se præcipiendo, sed tamquam docendo, quod ex ipsa institutione necessarium est. Hucusque Herincx.

Et quidem Omnes pro indubitato docent, auctoritates Florent. & Trident. requirere oleum benedictum; saltem ex præcepto; an

autem ex necessitate Sacramenti, dubitat Cajet. ut supra dicebat Victoria, & ideo ipse probabiliter credit oppositum. Sed nunquid docent pro indubitato, Quicumque de hac re scriperunt, de necessitate Sacramenti requiri, ut sit specialiter ad hunc effectum benedictum? Numquid id requirunt auctoritates Florent. & Trident?

Non audeo asserere. Certè præter supra enumeratos ab Herincx, qui probabile censent, nullam requiri benedictionem de necessitate Sacramenti; Suarez de hac re scripsit, & tamen, ut vidimus, docet manifestè, *Chrisma* Confirmationis sufficere, quod tamen ad istum effectum non est benedictum.

Idem docet Dicastillo hic disp. 1. n. 38. colligens ex sententia Suarii, salvo meliori iudicio, si fortè non esset aliud oleum, quàm *Chrisma* Confirmationis, non esse peccatum de facto illo inungere; quia si præceptum solum est positivum Ecclesie, credi potest, illam non velle in eo casu ita strictè prohibere, ut non liceat inungere ægrotum eo *Chrismate*; cum ex alio capite nulla secundum se appareat irreverentia, facta Sacramento in ea unctione, facta ex *Chrismate*. Unde Layman lib. 5. tract. 8. c. 2. n. 3. notat, quod si Sacerdos per errorem contulit hoc Sacramentum cum sacro *Chrismate*, nihil sit repetendum, quia putat valere. Ita Dicastillo.

Subscribo verba Layman: Quod ad praxim attinet, tria mihi dicenda videntur. Primò, si ad manum non habeatur oleum infirmorum, non esse licitum Sacerdoti in *Extrema Unctione* uti *Chrismate*. Quia saltem nunc consuetudo Ecclesie repugnat, quæ proprium oleum, idque simplex, non mixtum, pro unguendis infirmis consecrat: quare neque extra omnem dubitationem est, utrum valeat Sacramentum *Extremæ Unctionis*, si fiat sacro *Chrismate*; eò quod materia hæc, non tantum diversam consecrationem habeat, sed etiam, saltem moraliter æstimatione, diversum usum & appellationem sortiatur, cum sit mixtura aliqua artificialis.

Secundò, si Sacerdos per errorem infirmum unxit sacro *Chrismate*, probabiliter dici posse videtur, nihil esse repetendam, sed rem Domino commendandam: tum quia plerumque non posset fieri iterata unctio sine scandalo; tum quia valde probabile est, Sacramentum *Extremæ Unctionis* validè conferri in materia sacri *Chrismat*: seu, quia olim consuetum erat talem materiam adhibere, ut Suarez existimat; seu, quia mistio balsami tam exigua esse solet, ut oleum nec physicè, nec omnino moraliter suam naturam exuisse censeatur: quod verò hæc vel illâ benedictione oleum consecratum sit, non videtur pertinere ad Sacramenti substantiam. Hucusque Layman.

Sed contrarium docet Concil. Mediolanense

dent. requirunt oleum benedictum ex necessitate Sacramenti.

Non Omnes pro indubitato docent, debere esse benedictum specialiter ad hunc effectum.

76. Oppositum, docet præter Suarium Dicastillo.

77. Item Layman.

78.

73. *Chrisma* est nomen commune, quod potest significare etiam oleum simplex.

Aversa.

74. An oleum specialiter debet esse benedictum ad effectum hujus Sacramenti.

75. Aliqui dubitant an Florent. & Tri-

Oleum
Chrifti
aut Cate-
chumenor-
um non
valere docet
Concil Me-
dolan.

nense V. p. 1. ubi de his, quæ pertinent ad Sa-
cramentum Extremæ Unctionis: Parochus, in-
quit, si per errorem aliud oleum, quàm quod infir-
morum est, ad egrotum unguendum unquam adhibe-
rit, etiamsi Chrifti, aut Catechumenorum sit, ut er-
ratum emendet, olei sacri, quod proprium infirmorum
est, unctioem eidem adhibeat: tunc, Sacramenti
formam iteret. Itaque Incertum, ut habet secun-
da pars Conclusionis, an sufficeret Chrifti Con-
firmationis.

79.
Tertiam
partem
Concl. do-
cet Layman
cum Zam-
brano.

Tertiam partem Conclusionis, videlicet:
Oleum infirmorum renovandum est quotannis, veteri
cremato in lampade ante Venerabile Sacramentum,
docet Layman suprâ cum Zambrano cap. 5.
dub. 4. n. 5. & seqq. ubi n. 14. sic concludit:
Ex dictis sequitur, esse peccatum mortale vel
oleum benedicere alio die, quàm feriâ 5. vel
illud singulis annis non renovare, vel veteri uti
extra necessitatem.

Contra-
rium tenet
Henriquez,
& Ledesma.

Contrarium tenet Henriquez lib. 3. cap. 8.
n. 2. ubi in fine ait: De præcepto non est re-
novandum oleum singulis annis. Idem habet
lib. 2. cap. 29. n. 3. ibi: Prohibetur post Ba-
ptismum unguere veteri Chrifti: non tamen
prohibetur unguere infirmos veteri oleo. Et in
Gloss. lit. V. Ita, inquit, Theologi & utrius-
que Iuris periti Salmanticenses post longam
consultationem. Concinit Ledesma in sum-
to. 1. de Sacram. Extrem. Unct. cap. 2. in fine
dicens: Non est certum, quòd sit præceptum
renovandi oleum infirmorum singulis annis.

80.
Probari so-
let Concl.
ex cap. 18.
de Consec-
rat. dist. 3.

Soler autem Conclusio nostra probari ex c.
Litteris 18. de Consecr. dist. 3. quod desump-
tum est ex Epist. 2. Fabiani, & sic sonat: Litteris
vestris inter cetera insertum invenimus, quos-
dam regionis vestra Episcopos à vestro nostroq. ordine
discrepare, & non per singulos annos in Cæna Do-
mini Chrifti consecrare. Et infra: Errant verò, qui
alia excogitant, & mente vesana potius, quàm recta
sentientes hæc audent. Et infra: Sicut enim ipsius
diei solemnitas per singulos annos est celebranda, ita
ipsius sancti Chrifti consecratio per singulos annos est
agenda, & de anno in annum renovanda, & fidelibus
tradenda: quia novum Sacramentum est per singulos
annos, & iam dicto die innovandum, & verus in
sanctis Ecclesiis cremandum. Ista à sanctis Apostolis &
successoribus eorum accepimus, & vobis tenenda man-
damus.

Sed perpe-
tam.

Sed manifestum est; Pontificem ibi tantùm
reprehendere Episcopos, qui singulis annis non
consecrabant novum Chrifti Confirmationis,
ut patet ex verbis interpositis: Dicunt enim, ut
in memoratis apicibus reperimus, nec balsamum per
singulos annos posse reperiri, nec balsamum per
singulos annos posse consecrare, sed dum una conse-
cratio Chrifti abundat, aliam fieri necesse non ha-
bere.

81.
Melius pro-
batur ex
consuetudi-
ne & Pont.
Rom.

Melius ergo & unice probatur hæc sententia
ex consuetudine Ecclesiæ, & Pontificali Ro-
mano Tit. de Off. in Feria 5. Cæna Domini,
qui sic incipit: Hæc die singulis annis benedicuntur

oleum Catechumenorum & infirmorum, & consue-
tum Chrifti. Et circa finem ita dicitur: Verus autem
Chrifti & oleum Catechumenorum ac infirmorum
quod remanserat in ampullis, ponitur in lampade
Ecclesiæ ante Sacramentum, ut comburatur, de-
quum autem quod est in pyxidibus sive capsulis non
bombyce igni comburitur; & novum demum cum
va bombyce in pyxidibus sive capsulis imponitur.

Si licitum est uti veteri oleo, etiam extra
necessitatem, cur præscribitur renovatio annua
& combustio veteris olei? Et si præscribitur
ut reverà præscribitur, non minus quàm cer-
monia in benedictione observanda, quàm
mortali ex genere suo non licet prohibita omi-
tere, aut in novis alias mutare: cur minus pec-
tum erit omittere renovationem singulis annis
aut non comburere vetus oleum, aut etiam
absque necessitate?

Motus proprio (inquit Clemens VIII. Bull.
Ex quo in Ecclesia Dei. præfixâ Pontificali) in
certa nostra scientia, ac de Apostolica potestate
tudine, omnia & singula Pontificalia in bono
diem in quibuscumque terrarum orbis partibus
pressa, & approbata, & quibusvis privilegiis
licis munita, & Decretis ac clausulis roborata, præ-
sentes supprimimus & abolemus, etiam quæ
imposterum universis Ecclesiis, Monasteriis, Con-
tibus, Militiis, Ordinibus, & locis, aliquando
omnibus Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, Ab-
batibus, & aliis Ecclesiarum Prelatis, ceterisq.
nibus, & singulis personis Ecclesiasticis, secularibus
& regularibus utriusque sexus interdicimus & prohi-
bemus, & hoc nostrum Pontificale sic restitutum,
reformatum in omnibus universis terrarum orbis
suis, Monasteriis, Ordinibus, & locis etiam excep-
si qua sunt, recipi & observari præcipimus.

Ecce præceptum Pontificium observandum
quæ in hoc Pontificali præscribuntur. Cur
non obliget renovatio annua Olei infirmorum
quæ præscribitur, ut suprâ vidimus?

Et ideo sic declarantur Card. apud B.
verb. Oleum sacrum n. 5. & expressis verbis
tuitur in Rit. Rom. Tit. de Sacram. Extremæ
Unct. ibi: Habeat igitur Parochus loco nudi
decenter ornato, in vase argenteo seu stanneo
custoditum sacrum Oleum infirmorum, quod
singulis annis feriâ 5. in Cæna Domini, ab Episcopo
benedictum, veteri combusto, renovandum est.

Cæterum cum illa renovatio non sit de
necessitate Sacramenti, nulla apparet ratio, quare
usus veteris olei non sit licitus in necessitate
proinde, ut habet sequens pars Conclusionis
Veteri uti potest qui novum nondum accepere potest
communiter Doctores; & per consequens
tur uti, ne alioquin infirmus absque subsidio
hujus Sacramenti decedat, ut docet Averro
suprà n. 16. Et pro ea sententia Dis. p. 5. tract.
resol. 90. adducit ex Gavanto in Manuali Episcopi
verb. Extrema Unctio n. 10. declarationem So-
cræ. Congreg. Episcoporum die 20. Martii
anno Domini 1590.

Quæ declaratio (inquit Arriaga supra n. 15.) non videtur mihi fuisse admodum necessaria; quia omnes communiter sentiebant, & merito, estd' esset præceptum de ea renovatione, nolle tamen Ecclesiam, adeo illud strictè servari, ut etiam cum periculo gravi damnationis æternæ infirmi, non possimus uti antiquo, cum ea sit ceremonia exigui valde momenti; & fortè ab Ecclesia ideo præcisè est requisita, ne oleum illud antiquitate corrumpetur, & redderetur aliquo modo infirmis adversum suo odore. Hæc ille.

Ego autem iudico, ob eam rationem esse requisitam renovationem olei infirmorum, ob quam requisita est renovatio Chrismatis Confirmationis. Et, amabò, quæ illa? Quam supra assignavit Fabianus Pontifex Epist. 2. *Sicut ipseus diei solemnitas per singulos annos est celebranda, ita ipseus sancti Chrismatis consecratio (& oleorum benedictio) per singulos annos est agenda, & de anno in annum renovanda, & fidelibus tradenda.*

Utrumque sit de ratione seu motivo renovationis huius olei; cum Pastores, ut dictum est, possint, immo teneantur uti veteri, in absentia novi, monendi sunt (ut bene notat Hesselius in suo Catechismo lib. 5. c. 67. in fine) malè quosdam vetus oleum, in die Cænae Domini comburere, quia sic contingit eos absque recentiori oleo esse, usque ad secundam, tertiam, vel quartam feriam Paschæ interdum; atque ipsi plures nonnunquam posse sine Unctione Extrema ex hac vita migrare. Scio (inquit ille) præceptum vel statutum esse alicubi, ut in Cæna Domini comburatur vetus oleum; sed hoc intelligitur in Ecclesiis Cathedralibus, ubi tunc Episcopus aliud oleum consecrat, vel antea potius consecravit. Aliæ autem Ecclesiæ, recens consecratum oleum non tam citò habere possunt; ideoque Pastores earum non debent se veteri oleo privare, priusquam novum habeant, ne aliquod dispendium accipiant ægrotautes. Hucusque Hesselius.

Restat ultima pars Conclusionis, scilicet: *Oleum non benedictum in minori quantitate valide miscetur benedicto.* Casus autem esse potest, quando timetur, quòd oleum benedictum non erit sufficiens. Tunc validè, imò & licitè posse misceri oleum non benedictum in minori quantitate, est communis sententia, & ratio est; quia oleum benedictum in majori quantitate, trahit ad se oleum non benedictum in minori quantitate, ac proinde utrumque censetur benedictum; veluti dum Casula benedictæ, assuitur pro reparatione, aliqua pars, minoris quantitatis, non benedicta, tota equidem Casula censetur benedicta.

Unde, sicut fieri posset, ut nulla pars Casula primò benedicta superesset, & tamen Casula tota foret benedicta; ita etiam fieri posset, ut nulla pars olei primò benedicta extraret, & ta-

men totum oleum foret benedictum. Quod non est inconveniens magis hic, quam ibi.

Cæterum quæ olei non benedicti, eadem, si non major, videtur esse ratio olei consecrati veteris anni, si fortè superlit; quia tunc saltem nulla potest esse dubitatio de validitate Sacramenti. Immo neque in priori casu; nam Ritual. Rom. præscribit mixtionem illam Tit. de Sacram. Extre. Unct. ibi: *Id raven si forte infra annum aliquo modo ita deficiat, ut sufficere non possit videatur, neque aliud benedictum haberi queat, modo oleo non benedicto in minori quantitate, superinfuso reparari potest.* Quis ergo audeat dubitare de validitate Sacramenti cum tali oleo?

Sed nunquid oleum, sic mixtum ex veteri & novo, comburendum est, si postea afferatur novum oleum sufficiens? Dubito. Cur enim, sicut oleum benedictum in majori quantitate, efficit oleum non benedictum, in minori quantitate mixtum, benedictum; cur, inquam, simili ratione, oleum novum in majori quantitate, non efficit oleum vetus, in minori quantitate mixtum, oleum novum? Cur ergo debeat comburi? Sin autem oleum vetus fuerit in majori quantitate, cum tunc oleum novum, mixtum in minori quantitate, fiat oleum vetus, juxta principia jam posita, mirum non est, quòd totum illud mixtum debeat comburi, si postea afferatur novum oleum sufficiens. Et hæcenus de materia remota huius Sacramenti. Sed quæ proxima? Audi quod sequitur:

CONCLUSIO IV.

Materia proxima Extremæ Unctionis est unctio, ex consuetudine facienda in formam Crucis. Probabiliter valet unica in quacunque corporis parte. Ex præcepto requiruntur quinque, in quinque determinatis partibus, oculis, auribus, naribus, ore, & manibus.

Suppono cum communi & indubitata sententia, oleum benedictum propriè loquendo non esse Sacramentum. Sed (ut bene advertit Seraphicus Doctor 4. dist. 23. a. 1. q. 3. n. 22.) *ad Sacramentum ordinatum.* Et ratio, inquit, *hujus est, quia non habet nec perfectam significationem, nec sanctificationem, quousque applicetur infirmo, & superveniat Sacerdotalis Ordo: tunc enim significatur gratia manens, & tunc est primò præsens non antiè. Et ideo non est simile de Corpore Domini, ubi in prima sanctificatione fit conversio, & post non additur uberior interior significatio, quæ novam introducat virtutem.* Hæc ille.

86. Eadem est ratio olei consecrati veteris anni.

Rit. Rom.

87. An oleum sic mixtum comburendum sit.

88. Oleum benedictum propriè loquendo non est Sacramentum, est S. Bonav.

Paucis

Arriaga

84. Quare Ecclesia requirit renovationem olei.

Hesselius.

85. Oleum non benedictum in minori quantitate valide miscetur benedicto.

Paucis dico; oleum benedictum quousque applicetur infirmo, non est signum efficax gratiae aut gratuiti effectus, sedus panis consecratus ante manducationem. Et ideo hic est Sacramentum propriè loquendo, sedus illud. Alioquin benedictio olei foret forma hujus Sacramenti, adeoque solus Episcopus minister ordinarius; quod est contra sensum totius Ecclesiae, explicatum in Concil. Trident. sess. 14. de hoc Sacram. cap. 3. ut infra proprio loco videbimus.

Immo sequi videtur ex illa doctrina, ad validum usum hujus Sacramenti non fore necessarium Presbyterum, uti pro accipienda Eucharistia non est necessarius; quod tamen non minus repugnat sensui totius Ecclesiae.

Itaque oleum benedictum non est Sacramentum Extremae Unctionis propriè loquendo, sicuti Chrisma benedictum non est propriè loquendo Sacramentum Confirmationis, aut aqua benedicta Sacramentum Baptismi: sed haec Sacramenta, sicut & alia (excepta Eucharistia) consistunt in usu; ac proinde oleum benedictum solum est materia remota hujus Sacramenti, sicuti Chrisma benedictum solum est materia remota Confirmationis, & aqua benedicta solum est materia remota Baptismi.

Et consequenter dico, sicuti unctio cum Chrismate benedicto, est materia proxima Sacramenti Confirmationis, & ablutio in aqua, materia proxima Baptismi; sic etiam unctio cum oleo benedicto, est materia proxima hujus Sacramenti; quod satis innuitur illis verbis Jac. 5. *Vngentes eum oleo*, prout ea semper Ecclesia intellexit, teste Trident. supra c. 1. ibi: *Intellexit Ecclesia materiam (remotam) esse oleum ab Episcopo benedictum; nam unctio aptissime Spiritus sancti gratiam, quae invisibiliter anima aegrotantis inungitur, representat.* Porro representare seu significare gratiam internam Spiritus sancti, proprium est Sacramento novae Legis.

Igitur unctio concurret ad hoc Sacramentum vel ut materia, vel ut forma; non tamquam forma, ut clarum est; ergo tamquam materia, non ut materia remota; quia unctio proximè determinatur à forma; *Per istam sanctam unctionem &c.* ergo tamquam materia proxima. Congruentiam assignat Scotus supra n. 3. *Quia istud signum sensibile congruit effectui, scilicet interiori unctiioni curativa.*

Sed cum hoc satis constet inter Catholicos, controversia equidem non modica existit; an valeat unica unctio, an verò necessitate Sacramenti requirantur plures unctiones, & quot. Præterea; an illa unctio fieri debeat in formam crucis, idque immediatè manu ministri.

Ad ultimam questionem respondet Conclusio: esse faciendam Unctionem in formam crucis, non ex necessitate Sacramenti (hanc enim omnes rejiciunt) sed ex usu seu consuetudine juxta præscriptum Rit. Rom. supra, ibi: *Dein-*

de intincto pollice in Oleo sancto in modum crucis legit infirmum in partibus hic subscriptis &c.

Si dixeris; hæc Rubrica non obligat, unctio fiat immediatè manu Sacerdotis; ergo etiam non obligat, ut fiat in modum crucis.

Respondet Averfa hic sect. 4 §. *Ritus Neg.* Antec. Rursus, inquit; nec est de necessitate Sacramenti, sed bene de obligatione præcepti, ut minister manu suâ immediatè tangat & ungat infirmum, non mediante gossipio, calamo aut virgâ, & sedus faciens peccaret mortaliter, quia est res factis gravis. Atamen tempore mortis, ad vitandum contagium, licitum esse togere mediante virgulâ oblongâ, rectè concludunt Sylvius hic q. 32. a. 3. Prepos. dub. 6. n. 48. Aliique plures. Hoc enim modo facienter ad substantiam, & ex tali causa etiam reverentiam ministratur Sacramentum. Hæc ille.

Sed minus rectè, spectando usum & consuetudinem, quæ, saltè in Belgio, contra præscriptum, juxta illud Pastoralis Mechliniensis *Hic dicitur Sacerdos peragat unctiones, & pollicem virgulam intingat in oleum sanctum &c.*

Cur ergo magis obliget Rubrica præscripta, in uno casu, quàm in alio, ratio est, consuetudo. Quamquam exillimem, hanc consuetudinem haud graviter obligare; quia materia levis est, seculo semper scandalo & contemptu. Unde si subesset aliqua causa, nullum omnino foret peccatum, v. g. in urgente necessitate tituli mortis.

Nihilominus extra necessitatem esse peccatum mortale, docet Nugnus in *Addit.* p. q. 29. a. 6. ubi (teste Dia. p. 3. tract. 4. fol. 188.) sic asserit: mortale peccatum est, credere unctiones sine figura crucis; probatur, quia est contra omnem consuetudinem Ecclesie, & re gravi. Unde falsa & improbabilis mihi videtur sententia Suarez, dicentis, non esse grave peccatum omittere crucem. Ita Nugnus.

Sed hic Auctor (inquit Diana supra) de illa etiam notavimus, nimis auctacter se gerit in censurandis opinionibus; unde ego puto, opinionem Suarez, quam ipse falsam & improbabilem putat, esse probabilissimam. Ita Diana. Et ego idem puto; quia non sunt multiplicitate peccata mortalia absque manifesta necessitate, quæ hic non apparet, defectu gravitatis materiae.

Consequenter; dato, quod esset obligatio ungenti manu immediatè, nondum video obligationem gravem; quia materia videtur levis. Enimvero interventu virgulæ non impeditur, quò minus absolutè dicatur ipse Sacerdos unguere, sicuti dicitur in Baptismo lavare, etiam immediatè non tangat aquam, sed eam ex vase infundat supra baptizandum. Aliunde aucter satisficit necessitati infirmi.

Unde ergo tanta gravitas materiae, immo diati, inquam, contactus phycici manus Sacer-

89.
Unctio
cum oleo
benedicto
est materia
proxima
hujus Sa-
cramenti.
Jacobi, 5.
Trident.

Scotus.

90.

Debet ne-
cessitate
precepti
fieri in for-
mam cru-
cis.

dotis inungentis, ut debeat omiffio ejus cenferi gravis irreverentia? Ego tantam gravitatem non invenio, & ideo non aufim afferere peccatum mortale, fed ad fummum veniale; feclufo femper, uti dixi in præcedenti cafu, fcandalo & contemptu.

Neque in his duobus punctis valet argumentum à Confirmatione ad Extremam Unctionem; quia imprimis, ufus ubique obtinet immediatam unctionem manûs Epifcopalis, non mediante aliquo inftrumento; deinde, in ipfa forma Confirmationis exprimitur fignum crucis: *Signo te figno crucis.*

Et optima congruentia eft; quia hic homines deftinantur ad defenfionem fidei Chriftianæ, ac proinde conveniens planè erat, ut cruce fignarentur, ad eam intrepidè portandam, ac confitentiam coram Tyrannis. At verò in Sacramento Extremæ Unctionis, folum applicatur unctio feu inungitur infirmus per modum Medicinæ, ad recuperandam falutem tam mentis, quàm corporis; neque in forma ejus fit ulla mentio crucis.

Et licet diceretur (quod tamen ordinariè non dicitur) *In nomine Patris & Filii* &c. id tamen non probaret majorem neceffitatem, quia idiplum, ut effentiale, ponitur in forma Baptifmi; jam autem conftat, indè nihil inferri de neceffitate abluionis per modum crucis.

Quod attinet ad quantitatem unctionis, de qua Aliqui hic movent difficultatem: Refpondeo eodem modo, ficut ad fimilem difficultatem, de quantitate abluionis respondi difp. 2. concluf. 4. putà, tantam debere effe, ut ab ea homo moraliter, feu in communi hominum æftimatione, poffit dici, & verè dicatur unctus. An porro ad hoc fufficiat una gutta olei, difputatur inter Doctores.

Filliucius to. 1. tr. 3. c. 4. n. 78. non videtur, inquit, fatis unam guttam olei stillare; fed opus eft perfundere partem fensûs, id enim eft ungerè. Idem docet Suarez fuprà feft. 2. n. 4. dicens: Non erit fatis unam guttam olei stillare, quia id vel non eft ungerè, vel certè eft res aliquo modo dubia; fed oportet partem corporis oleo linire, aliquid per illam diffundendo: hoc enim eft propriè, & in rigore ungerè. Hæc ille.

At verò Dicaftillo hic difp. 1. n. 44. Id, inquit, Aliis meritò non placet, nec mihi; fufficit enim, quòd tangatur oleo, ut verè dicatur unctus; ficut fufficit in Baptifmo, quòd fenfibiliter tangatur aqua, ut contingere poffet, quando baptizaretur quis afperfone; fi enim tunc per tangentem guttam aquæ dicitur lotus, quidni per tangentem guttam olei dicitur unctus? Illud verò adverto; illos Auctores non dicere, quòd una gutta non fufficiat; fed quòd non fatis fit illam stillare, fed opus effe perfundere partem & oleo linire. Unde fi stillata gutta extendatur, fatis erit. Hæc tenus Dicaftillo.

Cui confonat Arriaga difp. 53. n. 22. dicens: Ego fanè, uti dixi, unam guttam aquæ, nifi cum motu aliquo locali, non videri propriè ab-

lutionem, ita de unctioe dico, quòd enim una gutta olei tangat manum, non videtur juxta acceptionem hominum fufficere, ut dicatur homo unctus.

Accedat judicium Averfæ hic feft. 2. in fine: In hac re, inquit, fati ufus ipfo conftat, non folum fufficere unam olei guttam ad ungendam unam partem: fed fatis effe, ut Sacerdos, intingens extremum digiti in oleo, liniat partem ungendam, & fic verè ungerè. Nec eft fimile de Baptifmo, ut patet in ipsis humanis actionibus: planè enim longè minus fufficit ad ungendum, quàm ad abluendum: & nomina ipfa abluionis & unctio- nis id denotant. Hæc ille.

Claudat agmen Herinx hic n. 17. ubi fic ait: Sufficit vel unica olei gutta ad verè ungendam feu liniendam partem corpori, ut ex ipfo ufu patet, qui alius eft in Baptifmo; quàmvis ad hunc quoque, feu ad veram abluionem fufficere guttam aquæ, fit probabile. Fortè tamen (inquit Suarez difp. 40. feft. 2. n. 4.) non fufficeret unam olei guttam stillare, fed oporteret partem fensûs perfundere. Quod etfi quò ad primum fit apparens, cum id non videatur fufficere ad veram unctioem; non tamen quoad fecundum, fi verba fpectemus: alioquin fanè ampulla olei facile brevi evacuetur. Ita præfatus Auctor.

Sed quæro ego: quot guttæ requiruntur ad perfufionem feu diffufionem olei? Nonne ftilla fignificat unam guttam? Et hæc fecundùm Dicaftilionem fuprà fufficit. Atque ut duæ require- rentur, nunquid ideo ampulla olei facile brevi evacuetur? Noli timere, ubi non eft timendum. Singulis quippe annis oleum renovatur, & ordinariè non adeò multi in fingulis Parochiis, fingulis annis funt inungendi.

Et dato, quòd plùs aquæ foret neceffarium ad abluendum, quàm olei ad ungendum, ut vult Averfà; hinc tamen non rectè inferitur, fufficere unam guttam olei, feu potiùs ftillationem unius guttæ; quia poffet aliquis refpondere, fufficere duas guttas olei ad ungendum; fecus duas guttas aquæ ad abluendum.

Cæterùm placet fententia Averfæ fuprà, fcilicet fatis effe, ut Sacerdos intingens extremum digiti in oleo liniat partem ungendam; liniat, inquam, five unà guttâ, five pluribus; dummodò reverà fit, & fecundùm communem æftimationem hominum mereatur appellari unctio; nihil enim aliud requirunt illa verba Iac. 5. *Vngentes eum oleo.*

Nec aliud requirit Rit. Rom. ut fuprà vidimus, quàm quòd Sacerdos intincto pollice in Oleo fancto, in modum crucis ungat infirmum. Quod fi obfervaveris, nihil hæfites de valore Sacramenti, fi cætera adfint; neque periculum eft alicujus peccati.

Reftat præcipua & fatis gravis difficultas de numero unctionum, qui requiruntur five ad validam, five ad licitam adminiftrationem hujus Sacramenti; cum enim Conc. Flor. affignet feptem unctioes, & aliunde conftet, non omnes effe ne-

Judicium Averfæ.

98. Quid de hæc re lequatur Herinx.

99. Auctori placet fententia Averfæ.

101. Quot unctioes requirantur.

95. Non valet in his argumentum a Confirmatione.

96. Quia debeat esse unctio.

Suarez & Filiucius putant non fufficere, unam guttam stillare.

97. Contrarium docet Dicaftillo.

Sententiam Suarez fequitur Arriaga.

cessarias necessitate Sacramenti, immo nequidem necessitate præcepti, ut statim videbimus, hinc dubitatur, & merito, quot & quæ ex illis septem unctionibus sint necessariae.

Septem enumerat Conc. Flor.

Si autem à me quæritur, quæ sint illæ septem unctioes? Citius respondeo verbis Concilii in Decreto Eugenii: *Vngendus est (infirmus) in oculis propter visum, in auribus propter auditum, in naribus propter odoratum, in ore propter gustum, vel locutionem, in manibus propter tactum, in pedibus propter gressum, in renibus propter delectationem ibidem videntem.*

101. Non omnes sunt de necessitate, nequidem præcepti. Rit. Rom.

Porro quòd omnes hæ unctioes non sint necessariae, nequidem necessitate præcepti, multò minus necessitate Sacramenti, nimis manifestè patet ex Rit. Rom. tit. de Sacram. Extrem. Unct. ibi: *Quinque corporis partes præcipue ungi debent, quas veluti sensuum instrumenta homini natura tribuit; nempe oculi, aures, nares, os & manus: at tamen pedes etiam & renes ungenti sunt; sed renum unctio in mulieribus honestatis gratiâ semper omittitur, atque etiam in viris, quando infirmus commode moveri non potest. Sed si in mulieribus, si in viris, alia pars pro renibus ungi non debet.*

Patet de unctioe renum.

Igitur certum est, unctioem renum nec in se, nec in alia parte esse necessariam, etiam necessitate præcepti, nisi fortè adhuc alicubi contraria consuetudo vigeret, quæ tempore Concil. Flor. videtur fuisse. Sanè in Pastoral. Mechliniensi, quàmvis omittatur unctio renum, seu lumborum, equidem substituitur generaliter unctio pectoris, quæ etiam hodie observatur.

102.

Cùm ergo ex solo Florent. constet de numero unctioem (nam Scriptura solum requirit unctioem Iac. 5. *Vngentes eum oleo: similiter Trident. de hoc Sacram. c. 1. ibi: Unctio apostolicæ Spiritûs sancti gratiam &c. representat*) profectò si unam dicimus non necessariam, quidni & aliam? Cur unctio oculorum potius sit necessaria necessitate Sacramenti, quàm unctio renum, pedum, &c?

Potuit Christus instituire unctioem cuiuscumque partis.

Potuit namque Christus, à cuius voluntate totum dependet, potuit, inquam, instituire unctioem cuiuscumque partis, potuit instituire unctioes plures plurium partium, oculorum, manuum &c. ex Scriptura non colligitur determinatus aliquis numerus unctioem, neque determinatio alicujus partis: Florent. autem enumerat septem unctioes, & septem distinctas partes, & aliunde non significat unam esse magis essentialem, quàm aliam, & tamen non omnes essentialia sunt: ergo &c.

103.

Aliqui dicunt unctioem sufficere ad essentiam Sacramenti: communior autem sententia requirit quinque.

Et ideo aliqui DD. sustinent, unctioem cuiuscumque partis sufficere ad valorem Sacramenti. Communior tamen sententia requirit unctioes quinque sensuum; putà oculorum, aurium, narium, oris & manuum. Tota autem, vel certè efficacissima probatio hujus sententiæ, est communis usus & praxis Ecclesiæ: nam rationes, quæ afferuntur, nullæ sunt, cùm totum dependeat, ut statim dixi, ex voluntate instituentis, & potuerit Christus instituire unctioem unctioem; cùm per ipsam sufficienter representetur Spiritûs sancti gratia, quæ inobvolutè anima ægrotantis inungitur; veluti per unctioem ablutionem in Baptismo sufficienter illius representatur Spiritûs sancti gratia, quæ anima inobvolutè abluitur à peccatis tam mortalibus, quàm venialibus, idque omnibus tam communitè per visum, quàm auditum &c. Cur ergo per unctioem non poterit haberi similis remissio peccatorum, adjungendo proportionatam formam, utputà: *Per istam sanctam Unctioem indulgeat tibi Deus, quidquid deliquisti?*

Atque ut non possit haberi remissio omnium delictorum, saltem poterit haberi remissio peccatorum, commissorum per istum sensum, qui inungitur, quod sufficit, ut illa unctio sit verum Sacramentum, quàmvis partiale, sicut est partialis remissio. Nisi fortè quis dixerit, unum peccatum veniale non posse hinc remitti sine alio, five unam formam partialem in hoc Sacramento, in sua significatione dependere ab alia: de quo plura Conclusionem sequ.

Optima ergo, sicut dixi, probatio communis sententiæ, est praxis Ecclesiæ, ex qua aliquando cognoscitur voluntas instituentis. At tamen quia non omnia, quæ communiter observantur in administratione Sacramentorum, sunt essentialia, ut consideranti patet; & quoniam etiam illæ quinque unctioes non uniformiter ab omnibus observantur; nam Græci non inungunt oculos vel aures, sed frontem, genas & mentum, deinde pectus, tum manus, idque ex utraque parte, postremùm pedes, teste Arcudio lib. de Extre. Unct. c. 7. Et Ecclesia latina, si quis careat organo sensûs, inungit partem proximam, juxta illud Rit. Rom. supra: *Si quis manus sit aliquo membro mutilatus, pars loco illi proxima ungetur eadem verborum formâ: hinc probabile existimo, quod ait Conclusio: Valet unctio unctio.*

Et si dixeris; quando infirmus caret organo sensûs, impossibilis est unctio illius sensûs, quæ ergo mirum si valeat Sacramentum sine unctioe illius sensûs? Dicam ego consimiliter; tempore pestis est moraliter impossibilis unctio quinque sensuum, quid ergo mirum, si valeat Sacramentum absque illa unctioe? Quapropter in Pastoral. Mechliniensi antiquæ editionis cap. 9. de Extre. Unct. ita scriptum est: *In morbis contagiosis, & peste & affluente, ut periculum evitetur, sufficit ungi organum sensûs, magis ad unctioem expositum aut detectum, dicens: Per istam sanctam Unctioem & suam possessionem memoriam indugeat tibi Dominus, quidquid deliquisti per visum, auditum &c.*

Hoc autem Pastoral. dicitur approbatum à Facultate Theologica Lovaniensi anno 1588. simul & à Nuntio Apostolico Othavio Tricarientiensi. Idemque præscriptum dicitur in Pastoralibus Ruremondensi & Pallaviensi.

Et aliunde multum verisimile est, sapienter secundum ista Pastoralia hoc Sacramentum fuisse administratum. Ex quo patet, praxim non ita esse universalem, ut Alii volunt, saltem in necessitate.

Et ratio aliqua congruentia quod Extrema Unctio sit consummatio praediximus, Sacramenti Poenitentiae; sicut ergo non requiritur in necessitate integra Confessio, Christo sic volente, ut melius esset provisum saluti animarum; ita quoque praesumere possumus de divina misericordia, quod non alligaverit veritatem huius Sacramenti illis quinque unctionibus, quae sapienter sunt moraliter vel physice impossibiles, ut melius esset provisum saluti animarum.

Adde praecipuam efficaciam huius Sacramenti consistere in forma, ut colligitur ex illo Iac. 5. Et oratio fidei salvabit infirmum; iam autem in forma non necessario necessitate Sacramenti exprimuntur omnes sensus, ut patet ex forma Ambrosiana & Veneta, quam Sect. seq. assignabimus: cur ergo necessario necessitate Sacramenti debeant omnes inungi?

Quia, inquis, totus homo debet moraliter inungi. Respondeo; sicut in Baptismo ablui: sicut ergo in Baptismo sufficit ablutio notabilis partis, v.g. capitis, ita etiam hic sufficit unctio v.g. capitis, in quo vigent omnes sensus, vel alterius partis v.g. manuum, pedis &c. quia, ut ait Serrarius de Extre. Unct. c. 9. nomine carnis seminarium vitiorum intelligitur confusio modo loquendi Scripturae; ergo dum caro inungitur, sive sit manus, sive sit pes &c. inungitur seminarium vitiorum: ergo illa unctio sufficit, ut per eam significetur & remittantur omnia peccata.

Omitto; quod quaelibet pars corporis sit sensorium tactus; cum ergo secundum Pastoralia Mechliniense sufficiat inungere tempore pestis organum sensus, magis expositur, iane sufficiet inungere quamcumque partem corporis; non solum in necessitate, sed etiam extra necessitatem, quantum ad valorem Sacramenti: quippe quod semel est materia essentialis, semper talis est, quamvis non semper sine peccato possit adhiberi, ut constat ex alijs Sacramentis.

Dices: Confessio non integra valet in necessitate, secus extra necessitatem. Respondeo; disparitas est, quod ille, qui non integre confitetur extra necessitatem, per se loquendo peccat mortaliter; ac proinde non ita defectu Confessionis, quam bene defectu debiti doloris, invalidè absolvitur.

Hinc si per accidens non peccaret, propter bonam fidem, quia invincibiliter ignorat praecipuum integræ Confessionis; etiam validè absolveretur extra necessitatem, sicut in necessitate. At verò in hoc Sacramento, quàmvis ita ministrans & suscipiens peccarent mortaliter, hoc tamen non posset obviare valori Sacramenti, ut omnes debent fateri; quia etiam in necessitate possent peccare mortaliter, si v.g. essent in statu peccati mortalis, & tamen secundum Omnes valetet Sacramentum.

Rogat aliquis, an saltem non debeat tali casu Sacramentum conferri sub conditione? Respondet Suarez hic disp. 41. sect. 3. n. 8. Si omitteretur hoc Sacramentum, quia scilicet nullus vult illud ministrare modo ordinario, propter periculum contagii, vel quia morale periculum est, ut infirmus antea moriatur: consulerem omnino ita inungere sub concepta conditione, potius quam omittere; quia tunc nec fit irreverentia Sacramento, & proximo valde utile esse potest: nam fortasse ita salvabitur, & aliàs condemnabitur; si fortasse est tantum attritus, & confiteri non potuit, vel per ignorantiam non ite confessus est. Hac ille.

Hiquæus autem in suo Comment. 4. dist. 23. q. un. à n. 28. existimat nullam conditionem esse necessariam, fundans se in Decreto Pastoralis Mechliniense supra allegato, quod ministerium praescribit fieri absolute, & non sub conditione. Nam, inquit, sicut ex sententia D. Thomæ & plurium Doctorum ministrari potest Sacramentum cum absoluta intentione, omnis quibusdam unctionibus, quae sunt in usu Ecclesiae Romanae, quia consuetudo aliarum Ecclesiarum particularium illas unctioes non habet; ita etiam consuetudo Ecclesiae Belgicae, ex maturâ discussione proveniens, eandem auctoritatem sortitur, ut ex ea interpretemur valorem Sacramenti collati hoc modo in casu necessitatis tantum. Hactenus Hiquæus.

Qui si Pastoralia Mechliniense posterioris editionis vidisset, in quo illud Decretum omissum, & si audivisset, quod ego audivi, illud Pastoralia non fuisse approbatum à Facultate Theologica, sed solum à Decano Facultatis, & idcirco constitutum esse, ne in posterum in similibus approbationibus, Decanus, vel alius, nomen officii sui apponat, sed suum dumtaxat, si inquam, haec duo puncta maturè expendisset Hiquæus, credo plane, quod non tam constanter adhæsisset illi Decreto seu praescripto Pastoralis, & libenter admisisset appositionem conditionis, quae indubie magis secura est, neque ullatenus contrariatur reverentiae debite Sacramento, cum communior sententia doceat, talem unctioem esse invalidam. Et ideo contraria non practicanda, nisi in necessitate, & in necessitate, non nisi sub conditione.

Auctores pro Conclusionem nostram vide apud Dia. p. 3. tract. 4. resol. 168. quos sequuntur rique Recentiores. Unde (inquit Dia. praxi tuto amplecti potest. Sed ego (subjungit) in tali casu potius velocissimè, sine crucis forma, unum oculum, unam aurem, unam manum, & narem, & os unicâ sententiâ, partialium omnium formarum sententias complectente; inungerem dicendo: Per istas sanctas Unctiones & suam piissimam misericordiam indulgeat tibi Deus, quidquid per visum, auditum, odoratum, gustum & tactum deliquisti.

Quod & ego facerem, quando foret possibile; quod si & hoc foret physice vel moraliter impossibile, vel propter instans periculum mor-

108. An in casu propofito debeat conferri Sacramentum sub conditione? Affirmat Suarez.

Negat Hiquæus.

109. Auctor apponit probat sententiam Suarez.

110. Praxis Diale.

Ratio alligata congruentia.

106. Alia probatio defumpra ex forma.

107.

Quilibet pars corporis est sensorium tactus.

107. Obiectio solvitur.

tis, vel propter periculum contagionis; inungerem partem corporis, magis ad unctionem expositam, dicendo: *Per istam sanctam Vnctionem indulgeat tibi Deus quicquid deliquisti; sed sub conditione, ut statim dixeris.*

III.
Unctiones
s. sensuum
cum formis
proportio-
natis sunt
pceptae

Ceterum, ut ut sit de necessitate Sacramenti, certum est, unctiones quinque sensuum, seu quinque unctiones, cum quinque partialibus formis sibi proportionatis, esse necessarias necessitate pcepti, ut habet ultima pars Conclusio- nis, nisi alicubi sit contraria consuetudo, quae observanda erit.

Ratio à priori voluntas Ecclesiae, quae factis constat ex Rit. Rom. & aliis Ritualibus particularium Ecclesiarum, à quibus nullatenus est recedendum, juxta Conc. Trident. sess. 7. de Sacram. in genere can. 13. sequentis tenoris: *Si quis dixerit, receptos & approbatos Ecclesia Catholica ritus, in solemnibus Sacramentorum administratione adhiberi solitos, aut contemni, aut sine peccato à Ministris pro libito omitti, aut in novos alios per quencumque Ecclesiarum Pastorem mutari posse, anathema sit.*

Jam autem Ecclesiam Romanam quinque unctiones adhiberi solitam in solemnibus administratione hujus Sacramenti, nemo dubitat. Igitur illas omittere pro libito non licet: praesertim, quia exponitur Sacramentum periculo nullitatis; cum communis sententia, ut vidimus, doceat, eas esse necessarias necessitate Sacramenti.

112.
Discursus
Scoti de his
unctionibus

De his itaque unctionibus ita discurret Doct. Subt. 4. dist. 23. q. unica n. 3. *Quod additur: In determinatis partibus: iste particula sunt organa potentialium, per quarum actus peccatur frequenter venialiter, utpote organa quinque sensuum, & potentia motiva. Et hoc aliquando respectu eiusdem sensus vel potentia geminata, ut organa potentia visiva, ut oculi duo, organa potentia auditiva, duae aures, organa potentia olfactiva, nares, organa potentia tactiva, manus. Et sic istis praedictis, sicut geminantur organa, ita geminantur unctiones. Organum gustus est lingua, in qua non fit, propter abominationem tollendam, unctio, sed exterius super os: propter autem organum potentia generativa fit unctio ad lumbos, iuxta illud Greg. super illud Luc. 12. *Sicut lumbi vestri praecincti &c.* Viris, inquit, luxuria in lumbis est. Propter organum motiva quantum ad progressivam, quae est principalis motiva, fit duplex unctio in duobus pedibus tanquam organis ad illum motum ordinatis.*

Alia motio, quae frequenter peccatur, est motio linguae, iuxta illud Iac. 3. *Qui non offendit verbo, hic perfectus est vir, & multa alia ibi.* Et contra illud est unctio oris, ita quod ipsa est remedium contra duplex peccatum veniale, sicut lingua congruit in duo opera natura 2. de Anima, in gustum scilicet & loquelam. Sunt ergo undecim unctiones, scilicet partiales, sed aliquae sunt geminatae quasi una, ita quod sunt septem principales, quinque in organis 5. sensuum, sexta in organo principali potentia motiva progressiva, septima in organo principali generativa. Huc-

usque Scotus, Recte secundum usum Ecclesiae illius temporis, qui mansit usque ad tempora Concilii Florent. ut patet ex verbis eius supra allegatis.

Cur autem magis illae partes sint inungenda, quam aliae, ratio à priori voluntas Christi vel Ecclesiae. Congruentiam assignat Scotus ibi. *Per quarum actus peccatur frequenter venialiter.* Et dicit D. Thom. in Suppl. q. 32. a. 5. in corp. *Respondendo dicendum, quod hoc Sacramentum per modum curationis exhibetur; curatio autem corporis non oportet quod fiat per medicinam toti corpori applicatam, sed illis partibus, ubi est radix morbi.* Et dicit etiam unctio sacramentalis debet fieri in illis partibus tantum, in quibus est radix spiritualis infirmitatis.

Et ibidem a. 6. in corp. sic dicit: *Omnis nostra cognitio à sensu ortum habet: & quia ubi est in nobis prima origo peccati, ibi debet unctio adhiberi; illa inunguntur loca quinque sensuum, scilicet: oculi propter visum, aures propter auditum, nares propter odoratum, os propter gustum, manus propter tactum, qui in pulpis digitorum praecipue viget, & propter appetitivam inunguntur aliquibus renes, pedes inunguntur propter motivam, qui sunt principales eius infirmitatum. Et quia principium primum operationis humanae est cognoscitiva, ideo illa unctio ab omnibus observatur, quae fit ad 5. sensus quasi de necessitate Sacramenti: sed quidam non servant alias, quidam vero servant illam, quae ad pedes, & non quae ad renes, quae appetitiva & motiva sunt secundaria principia. Ita Doctor Angelicus.*

Ubi nota; unctionem, quae fit ad 5. sensus, D. Thomam non vocare simpliciter, *De necessitate Sacramenti, sed; Quasi de necessitate Sacramenti* (quo etiam termino utitur 4. dist. 23. q. 2. a. 1. q. 2.) quia videlicet ab omnibus observatur, sicut ab omnibus observantur illa, quae simpliciter sunt de necessitate Sacramenti.

Quæris à me; an etiam illae unctiones quinque sensuum observandae, quando infirmus est mutilus, carens v. g. manibus, auribus &c. Respondet ex Rit. Rom. supra: *Si quis sit infirmus, quo membro mutilatus, pars loco illi proxima inungatur; quod etiam ab omnibus proficitur.* Et docet S. Tho. supra in supple. a. 7. in corp. hinc verbis: *Respondendo dicendum, quod unctio etiam inungi debet, quanto propinquius esse potest ad partes illas, in quibus unctio fieri debet: quia quamvis non habeant membra, habent tamen potentias animas, quae illis membris debentur, sicut in radice, & interius peccare possunt, per ea quae ad partes illas pertinent, quamvis non exterius.*

Sed hic oritur aliqua difficultas ex Sacramento Ordinis; nam supposito, quod unctio manuum sit de essentia Diaconatus vel Presbyteratus, qui caret manibus, incapax prorsus est illius Sacramenti, nec poterit in propinquis partibus inungi, non solum licite, verum etiam valide; ergo similiter in hoc Sacramento, ex hypochondrio, quod unctio manuum sit essentialis, ut videtur, quod velle Suavius disp. 42. sect. 3. n. 3. dicitur: *cap.*

communiter iudicant Theologi, illam determinatam partem (intelligit manus) pertinere ad substantiam Sacramenti.

Et verò si partes unguendæ, ex vi institutionis divinæ sunt determinatæ, & inter illas partes manus, quomodo possunt loco illarum, aliæ à nobis substitui? Aut cur non potius substituenda illa pars, in qua post manus tactus vehementior est, quàm ea, quæ loco propinquior, cum hæc propinquitas sit veluti materialis, illa autem formalior?

116. Responsio Suzzii ad 1. arg.

Respondet Suarez suprâ ad primum argumentum; disparitatem esse inter hoc Sacramentum & Ordinem; quòd ille, qui caret manibus, non minus indigeat sine & fructu Extremæ Unctionis; at verò prorsus ineptus sit ad finem & officium Ordinis, & ideo debuit Extrema Unctio ita institui, ut ab ejus participatione non excluderetur, merito autem est incapax Ordinis; ibique, inquit, manus designatæ sunt ut omnino essentielles, non verò in præsentia.

Responsio ad 1. & 2.

Ex quo facillè respondet hic Auctor ad secundum & tertium argumentum; scilicet, manus non esse adæquatam subjectum unktionis, sed primum quasi, quod per se debet ungi, quantum fieri potest, quo tamen deficiente, ejus locum habet pars illi propinquior, quia de ea constat; incertum autem est, in qua parte post manus, tactus magis vigeat.

117. Et his argumentis colligit Auctor, determinationem partium non esse, saltem immediate, ex institutione divina.

Verùm, meo iudicio; ex istis, & similibus argumentis, videtur satis colligi, illam determinationem partium non esse ex institutione divina, sed tantùm ex voluntate Ecclesiæ, adedque non esse de essentia seu substantia Sacramenti; & ideo Sacramentum valere, estò non ipsæ manus, sed pars propinquior, immo etiam remotior inungatur: quàmvis ex præcepto, & per consequens ad licitum, requiratur unctio propinquioris partis, ut patet ex Rit. Rom. statim citato, & communi praxi.

Vel, si velis illas unktiones in determinatis partibus esse essentielles, dicito; illam determinationem in individuo esse relictam voluntati Ecclesiæ, sicut disp. seq. dicitur de materia Ordinis, cujus determinatio in individuo est relicta potestati Ecclesiæ. Voluit itaque Christus, ut adhererentur quinque unktiones in determinatis partibus, interim determinationem illarum partium reliquit voluntati Ecclesiæ. Porro determinavit Ecclesia oculos, aures &c. vel in defectum earum, partem propinquiorem.

118. Debent hæc unktiones fieri modo hominibus accommodato.

Debet porro hæc unctio fieri modo hominibus accommodato, videlicet non in ipsa pupilla oculi, non in lingua, non in tympano auditus, non in carunculis; in quibus residet odoratus; sed sufficit id fieri in palpebris, labiis, auribus, naribus: ut de lingua, bene advertit Scotus suprâ dicens: Organum gustus est lingua, in qua non fit, propter abominationem tollendam, unctio, sed exterius super os.

Scotus.

Geminae unktiones non sunt

Ubi etiam citè dixit: Sicut geminantur organa,

na, ita geminantur unktiones, quod tamen non est de necessitate Sacramenti. Monet autem circa hoc Rit. Rom. suprâ: Dum oculos, aures & alia corporis membra, quæ paria sunt, Sacerdos ungit, caveat, ne altero ipsorum unguendo, Sacramenti formam prius absolvat, quàm ambo huiusmodi paria membra perunxerit.

de necessitate Sacramenti.

Sed cur hoc, si gemina unctio non est essentialis? Respondeo; quia licet non sit essentialis, quasi absque ea non valeat Sacramentum, equidem concurret ad effectum Sacramenti, dummodo præcedat absolutionem formæ, quia utraque determinatur seu significatur per ista verba: Per istam sanctam Unctionem &c.

Sicuti in Baptismo, est trina ablutio non sit essentialis, quasi sine ea non valeat Baptismus; equidem concurret ad effectum, si præcedat absolutionem formæ, aut saltem concomitetur. Et hinc in eodem Rit. Tit. de Sacramen. Baptismi præscribitur: Ut trina ablutione caput baptizandi perfundatur, vel immergatur in vadium crucis uno & eodem tempore quo verba præferuntur.

Præterea præfatum Rit. Tit. de Sacram. Extre. Unct. statuit, ut manus, quæ reliquis inferius interioribus ungi debent, Presbyteris exterioribus ungantur. Existimo quia manus sacerdotales interioribus unctæ fuerunt in susceptione Ordinis sacri.

119. Manus sãd sacerdotum exterioribus debent ungi, aliorum vero interioribus.

Denique, ut nihil omittam eorum, quæ spectant ad ritum unguendi, ex consuetudine servandus est ordo inter partes, ut prius oculi ungantur, postea aures &c. sed hic ordo non est essentialis, neque tam graviter præceptus, quin in necessitate liceat eum invertere, sicut & unum tantùm organum inungere.

Superest quæstio; an singulæ unktiones causent distinctas parciales gratias, an verò effectus suspendatur, donec & usque ultima unctio, cum forma sibi correspondente, fuerit completa. Nostra & Aliorum plurimorum sententia est

CONCLUSIO V.

Singulæ unktiones cum formis sibi correspondentibus, statim atque exhibitæ, causant distinctas gratias parciales.

Videtur esse sententia Scoti suprâ n. 2. ubi sic ait: Ad secundum dico, quod est unum Sacramentum unitate integritatis, sed non unitate indivisibilitatis; sicut effectus eius non est unus indivisibiliter, quia non remissio unus venialis; sed unus unitate plenaria remissionis omnium venialium, ut omnibus remissis, nihil remaneat retardans à perceptione Beatitudinis.

120. Hæc Cord. clar. videtur esse Scoti.

Ergo secundum Scotum, Sacramentum Extremæ Unctionis non est unum indivisibiliter ergo singulæ unktiones statim conferunt distinctas gratias & distinctas remissiones peccatorum

rum venialium; nam si effectus solum conferretur post omnes unctiones, jam Extrema Unctio non minus esset Sacramentum indivisibile, quam Baptismus, qui fit per trinam immersionem, & remittit plenarie omnia peccata venialia. Et tamen, secundum Omnes, Baptismus est unum Sacramentum, non tantum unitate integritatis; sed etiam unitate indivisibilitatis.

121.
Eamque docet Hiquæus, & probabilem vocat Suarez, citans Adu. & Med.

Hanc sententiam docet Hiquæus in suo Comment. ad locum Scoti mox allegatum n. 77. & probabilem vocat Suarez disp. 41. sect. 2. n. 7. citans n. 6. pro eadem Adrianum & Medinam. Probatur autem ab Hiquæo supra n. 78. quia ad singulas unctiones completur sensus substantialis formæ, & subjicitur materia. Utraque applicatur per modum signi sacramentalis infallibilis veritatis, & consistentis in usu; ad cuius proinde veritatem requiritur, ut effectus ejus detur in ultimo instanti completi sui esse, quando non supponitur obex: neque illa forma, aut unctio præmissa, dicit ordinem ad alias unctiones, aut eandem formam repetitam in significando; neque est repugnantia ex parte effectus, nempe gratiæ; ut est remissiva peccatorum venialium per se; quia non repugnat hæc dimitti seorsim & successivè, inter quæ non est connexio quantum ad remissionem, sicut inter mortalia; neque est repugnantia ex parte peccatorum mortalium, sive dicamus illa per se, aut per accidens remitti virtute hujus Sacramenti; quia tolluntur omnia per gratiam primæ unctionis directè vel indirectè ex incompatibilitate, quam habent cum effectu ejus; directè quidem illa, quæ per organum unctum committuntur; indirectè, quæ per alia organa, aut interius in ipsa mente consummantur. Non secus ac Quidam asserunt, peccata mortalia in casu remitti posse per Absolutionem, quæ cadit directè in venialia, ut si detur à simplici Sacerdote, quando alius minister nequit haberi, vel certè, quando tolluntur peccata reservata indirectè, per Absolutionem à non reservatis in casu particulari. Hactenus Hiquæus.

Probatio,

Brevitè & clariùs: singulæ unctiones habent suam materiam, formam & sufficientem significationem, quidni ergo singulis respondeat suus proportionatus effectus? Quippe Sacramenta novæ legis, & totalia, & partialia efficiunt, quæ significant.

122.
Confirmatio à simili in Eucharistia,

Pater in Sacramento Eucharistiæ; in quo singulæ species sunt distinctum parziale Sacramentum; quia habent distinctam materiam, formam & sufficientem significationem; & per consequens suum proportionatum effectum; species panis, Corpus Christi, species vini, Sanguinem Christi; & fortè distinctam conferunt gratiam suscipientibus, saltem possunt distinctam conferre.

& Ordine.

Idem cernitur in Sacramento Ordinis; nam quia in singulis Ordinibus est partialis materia, forma & significatio, ideo singuli Ordines ef-

fentialiter perficiuntur; & ita proprios habent effectus, qui sunt partiales respectu totius; sicut ipsi Ordines partialia tantum Sacramenta sunt. Ergo consimiliter in hoc Sacramento.

Et per consequens; sicut unum ponitur Sacramentum Ordinis, quod tamen in tot varios Ordines disperditur; & unum Sacramentum Eucharistiæ, quod tamen per distinctam consecrationem panis & vini in Corpus & Sanguinem Christi conficitur, ac discreitè etiam in una sola specie conservatur & ministratur; quod simili ratione, unum tantum sit Sacramentum Extremæ Unctionis, estò singulæ unctiones significant distinctas partiales gratias, eaque conferant?

Respondet Aversa hic sect. 5. Sacramentum Ordinis ita se habet, quòd singuli Ordines per se valeant, & singuli statim per se conferant effectum suum, characterem & gratiam, & possint ac soleant separari, & longo intervallo temporis unus post alium conferri; possitque ordinatus sistere si velit in quolibet inferiori Ordine: sed quia habent inter se certam connexionem & gradationem; ideo per modum consecrationis nominantur sub uno Ordinis Sacramento.

Eucharistia ita se habet, quòd per se valeat consecratio unius speciei, etiam si non adjungatur altera; & statim atque consecratur una species, adventit ibi Christus, non expectatà altera; & una sola species, quæ laicis communicantibus præbetur, statim quantum est de se, illis conferat effectum suum: sed tamen quia ex precepto divini & institutione Christi, debet continenter utraque species simul consecrari, & utraque constituit unum Sacrificium; & utraque confert distinctum effectum; ideo, inquam, dicitur & est unum Sacramentum.

At Extrema Unctio ita se habet, quòd non solum ex Christi præcepto & institutione debet continenter tota perfici per omnes partes debitas; sed etiam ad valorem ejus id requiritur, ita ut si notabilis mora intercedat in unctione singularum partium, non conficiatur Sacramentum; sicut & in universum dicebamus, quando moraliter disjungitur applicatio materiæ, & prolatio formæ in aliquo Sacramento. Quæ autem mora & interruptio esset notabilis, & contra substantiam Sacramenti, prudenti judicio discernendum est. Ubi Nugnus q. 33. a. 6. notat, quòd si esset distantia quartæ partis unius horæ inter unam & aliam unctionem, nullum esset Sacramentum.

Item; vel confertur effectus gratiæ virtutis hujus Sacramenti statim in prima unctione aliqujus partis, si ad substantiam Sacramenti sufficit unctio in quacumque parte, & postea in aliis unctionibus aliarum partium non conferatur alia gratia, nisi quando interim augetur & perficitur dispositio suscipientis. Vel non conferatur effectus, nisi & donec perficiantur omnes unctiones.

tionem, nempe omnium quinque sensuum, si omnes sunt de ejus substantia & valore. Hucusque Aversa.

125. Unde ibidem docet hic Auctor cum communi sententia; hoc Sacramentum esse unum unitate indivisionis, ita scilicet, ut ejus practica significatio, sive virtus collativa sui effectus, non intelligatur nisi tota simul, quando perficitur ultima unctio, & tunc indivisim conferat totum suum effectum, loquendo de gratia sanctificante; sicuti in Baptismo, dum confertur per trinam mersionem, non confertur effectus ejus, nisi in tertia mersione, absque divisione & partitione in prima & secunda. Proinde sicut magis expedit dicere, primam mersionem esse partem Sacramenti, quam esse Sacramentum, ita praestabit dicere, primam unctionem esse partem Sacramenti, quam Sacramentum.

Ex quo concludit praedictus Auctor, quod si moreretur infirmus, antequam perficeretur dictae quinque unctioes, vel si deficeret minister, revera ille non suscepisset Sacramentum, nullumque ejus recepisset effectum. Nec, inquit, intentione ministri aliter fieri potest; quia etsi minister intenderet perficere Sacramentum in prima aut alia intermedia unctioe, non per hoc perficeret, usque dum omnes completeret. Ideoque si inter ungendum dubitet minister, si forte infirmus obierit, debet sub conditione prosegui unctioes, quae deerant, ut notatur in Rit. Rom. ad hoc nempe, ut forte perficiat Sacramentum.

126. Nec ullum inconveniens est, quod in prima unctioe profertur jam tota forma, spectans ad illum sensum, nec tamen tunc statim fortiatu suum effectum. Nam ad hoc juvat, modum formae esse deprecativum; quia sic non significat, nec ad sui veritatem requirit praesentaneum effectum. Sed potius, quia non nominat nisi unum sensum, consequenter expectat donec nominentur alii, ad hoc ut simul & indivisim omnia verba simul conferant totum effectum adversus omnia peccata. Quae tamen omnia accipienda adhuc sunt, absque praedictis probabilitatis aliarum sententiarum, juxta praedicta circa substantiam hujus Sacramenti. Hucusque Aversa. Quae latius retuli, quia optimè explicant communem sententiam.

127. Eius fundamentum assignat Suarez disp. 41. sect. 2. n. 7. Quia nihil asserendum est in his gravissimis rebus, quae ex institutione pendent, praeter communem legem Sacramentorum, nisi ubi sufficienti fundamento ex Ecclesiae Traditione, aut principiis ab ea traditis confiterit. Communis autem lex Sacramentorum, quae consistunt in usu, est; ut unicam gratiam conferant in eo puncto & momento, quo Sacramentum completur: ergo hoc idem sentiendum est de Extrema Unctioe, cum nulla ratio satis aliud persuadeat, nec auctoritate fundari possit. Nam est valde singulare & extraordinarium, quod Ex-

trema Unctio priusquam essentialiter consummata sit, gratiam tribuat, & quod conferat quinque gratiam sanctificantem, & prius tollat unum peccatum, quam aliud, vel conferat auxilium ad vincendas reliquias peccatorum quorundam, & non omnium: non sunt ergo haec tam facile credenda & asserenda. Ita Suarez.

127. Respondeo; nos haec non tam facile credimus & asserimus, sed propter rationem, supra ex Hi quae allegatam, quae non habet locum in aliis Sacramentis, praeter Eucharistiam & Ordinem. Etsi enim Baptismus trinam mersionem conferatur, tamen sub unica forma, quae si absolvetur cum prima mersione, duae sequentes nullum omnino haberent effectum sacramentalem, sed essent purae ceremoniae, ut suo loco ostendimus: ita quod in potestate ministri sit valide conferre Sacramentum Baptismi cum unica mersione; jam autem secundum Adversarios non est in potestate ministri conferre Sacramentum Extremae Unctionis cum unica unctioe, sed essentialiter requiruntur quinque: ergo male comparant quinque unctioes in hoc Sacramento, cum tribus mersionibus in Sacramento Baptismi.

Melius porro nos comparamus cum diversis consecrationibus, panis videlicet & vini, & diversis Ordinationibus; nam sicut illae consecrationes sunt sacramenta essentialiter distincta, quia constant distincta materia & forma, & consimiliter haec Ordinationes; ita etiam quinque unctioes in hoc Sacramento erunt sacramenta essentialiter distincta, quia constant distincta materia & forma: quidni ergo habeant distinctos effectus, sicuti habent Consecrationes & Ordinationes?

An forte, quia forma Unctionis est deprecativa, forma autem Consecrationis indicativa, & Ordinationis imperativa? Sed nunquid etiam forma ultimae Unctionis est deprecativa? Et tamen ad veritatem ejus requiritur, ut statim conferatur effectus. Omitto; quod etiam in hoc Sacramento valeat forma indicativa, ut dicam Sect. seq.

Itaque formam esse deprecativam, indicativam aut imperativam, nihil facit ad ejus veritatem, quam habet ex institutione Christi; ista enim fundatur in assensu Dei, quae ponit effectum formae infallibiliter, completo sensu formae: completur autem sensus formae, quando haec, supposita unctioe debita, profertur sacramentaliter, ut fit in proposito. Veluti etiam fit in Baptismo, quando, supposita debita ablutione, profertur forma sive indicativa, sive imperativa, sive deprecativa, ut patet ex dictis proprio loco.

Argumentum hoc haberet aliquem locum, si praeter illas quinque formas deprecativas, daretur alia forma indicativa completiva hujus Sacramenti; quia tunc dici posset, significationem sacramentalem primo fundari in illa forma; sed talis non datur, ut patet. Neque forma illa depre-

127. Responso,

Comparatio hujus Sacramenti cum Eucharistia & Ordine.

128. In quo fundatur veritas formae sacramentalis.

125. Eiusdem...

126. Ocurrit objectioni.

Fundamentum hujus sententiae ex Suarez.

deprecativæ componentur aliquid per modum unius orationis completæ, cum singulæ habeant perfectam & distinctam significationem, scilicet remissionem peccatorum commissorum per hunc vel illum sensum.

129. Valet hic
arg. ab Eu-
char ad Ext.
Unctionem.

Fateor; omnes simul significant plenam & perfectam remissionem peccatorum, & ad illam significantam & causandam hoc Sacramentum institutum fuit, sed quid tum? Nunquid etiam Eucharistia instituta fuit ad significantum plenum & perfectum convivium? Et tamen singulæ species sunt essentialiter Sacramentum, & nemo negat hanc formam: *Hoc est Corpus meum*, habere diversam significationem & effectum ab illa: *Hic est Sanguis meus*. Immo probabile est, utramque speciem conferre majorem gratiam, quam singulæ seorsim.

Item ab
Ordine.

Et verò diversi Ordines nonne instituti sunt tamquam gradus quidam, per quos tenditur ad Sacerdotium? Et tamen singuli sunt Sacramentum essentialiter, & conferunt distinctam gratiam sacramentalem. Ergo tametsi quinque unctiones in hoc Sacramento institutæ sint tamquam gradus quidam, per quos tenditur ad perfectam & plenam remissionem omnium peccatorum; hoc tamen non obstat, quin singulæ unctiones possint esse essentialiter Sacramentum, & conferre distinctam gratiam sanctificantem, & remissionem aliquorum peccatorum venialium, cum, sicut dictum est, remissio venialium sit divisibilis.

130. An idem
peccatum
veniale
committatur
per plu-
res sensus?
Negat Hi-
guerus.

Nec dixeris; idem veniale aliquando committitur per plures sensus: ergo nequit remitti nisi per unctionem omnium sensuum.

Hæc, inquam, argumentatio non valet; nam in primis negari potest Antecedens, & negatur ab Hiquæo supra n. 90. quia, inquit, non est idem veniale, sed diversa; tot enim sunt appetitus interiores sensitivi, quot sunt sensus; & consequenter tot sunt etiam delectationes inordinatæ in voluntate, quot sunt in appetitu. Licet namque idem sit objectum, secundum diversas tamen rationes delectabilis, secundum inclinationem particularem hujus vel illius sensus, movet appetitum correspondentem, ex qua motione sequitur diversa delectatio in voluntate, sicut etiam in appetitu; diversus etiam consensus, ut applicat hunc vel illum sensum ad perceptionem objecti, ob delectationem consequentem ex tali perceptione, & diversam. Non erit ergo idem peccatum veniale, sed diversa numero, etiam per diversos actus voluntatis, applicantis diversè sensus ad idem objectum, sub diversis rationibus delectabile; quod si objectum afficiat tantum unum sensum; ita ut voluntas utatur aliis potentis in ordine ad illam delectationem, tunc peccatum erit unicum, & deletur per unctionem illius sensus, in quo principaliter committitur. Hæc ille.

131.

Atque ut idem peccatum veniale aliquando committeretur per plures sensus, quid tum? So-

lùm indè sequitur, quod remitti deberet per unctionem plurium sensuum; hoc autem nullum est inconveniens, sicuti nullum est inconveniens, quod peccatum veniale commissum per unum sensum, remitti debeat per unctionem unius sensus. Igitur possibilitas ostensa est. Quid autem factum fuerit, optimè novit, qui fecit.

Profectò talis institutio magis, ut videtur, congruit fini & ritui hujus Sacramenti; ritui quidem, quoniam in hoc Sacramento multiplicatur materia & forma; fini autem, quippe tunc, si ante ultimam unctionem infirmus moreretur (quod sæpius contingere potest) equidem haberet gratiam; & per consequens remissionem omnium peccatorum mortalium, & aliquorum venialium. Præterea minister sine peccato poterit absolute ministrare hoc Sacramentum, estò probabiliter judicet infirmum moriturum ante ultimam unctionem, quod aliàs fieri non posset, nisi sub conditione.

Sed ad ultimum responderi posset; parum referre, quod conferatur sub conditione, dummodo reverà valeat, si infirmus non moritur ante ultimam unctionem.

Ad primum respondetur; in necessitate illam esse unctionem ultimam completivam Sacramenti, & collatiivam gratiæ, quæ à parte rei, & ex intentione ministri est talis. Quod probatur exemplo Confessionis; quia licet per se loquendo materia essentialis Sacramenti Pœnitentiæ sit omnium peccatorum Confessio, in necessitate tamen sufficit Confessio unius peccati, & hæc Confessio dicitur tunc formaliter integra; ergo in hoc etiam Sacramento dici potest, per se loquendo integram esse essentialiam materiam esse quinque unctiones, tamen in necessitate unam vel duas materiam formaliter integram & sufficientem; ergo si alioquin minister intendat in illis effectum Sacramentum, reverà perficit, & confert effectum. Atque hæc sententia, inquit Suarez disp. 4. l. 1. c. 1. n. 3. Aliquibus non displicet; quia est pia & favorabilis, & non videtur habere aliquod incommodum.

Sed si illa pia & favorabilis, non minus pia & favorabilis nostra sententia; & minùs videtur habere incommodi, & à pluribus docetur. Est potius amplectenda, vel certè dicendum cum Abulverfariis, nullum esse inconveniens, quod tali casu infirmus non possit suscipere hoc Sacramentum defectu materiæ proximæ, prout in pluribus aliis casibus potest contingere, vel defectu ministri, vel defectu materiæ remotæ.

Quantum ad exemplum Confessionis, ait Suarez supra n. 5. in primis in hoc deficit, quod licet ex parte materiæ videatur deesse in Confessione materialis integritas, tamen forma integra profectò ferri debet, & in ea est principalis significatio virtutis Sacramenti; hic autem sicuti deficit pars materiæ, ita & pars formæ; in nullo autem Sacramento dabitur exemplum, in quo forma inchoata in necessitate sufficiat, quæ per se sufficiens non esset.

Deficit 21

Deinde est longè diversa ratio; quia ibi materia est actus pœnitentis, cujus integritas & perfectio maximè pendet ex ejus potestate & voluntate; idèdque meriti illa existimata est Confessio integra, in qua pœnitens facit quod potest: hic autem materia est actus ministri, qui ex sola Christi institutione solet habere determinationem, independentèr à potestate vel capacitate alterius, ut in cæteris Sacramentis, habentibus similem materiam, constat.

134. Deficit tertio.

Tertiò (quod caput est) ibi habemus Ecclesiasticam Traditionem, & Declarationem; hic verò nihil horum habemus.

Deficit quarto.

Tandem, illud Sacramentum est maximè necessarium, & ideo oportuit necessitatibus hominum illo modo subvenire; hoc autem utilitatis est potiùs, quàm necessitatis, & ideo etiam ratio pietatis hic cessat. Quia non interveniente necessitate ex parte hominis, magis expedit essentialè materiam Sacramenti esse omnino definitam in re ipsa, & non variari propter varios eventus & pericula humanæ vitæ, alioquin multa alia absurda sequi facillè possent. Ita Suarez.

135. Deficit.

Sed contrà facit; quòd hic eventus non sit tam rarus, eò quòd non soleant homines inungi nisi in extremis, & sæpiùs contingat infirmum morti proximiorè esse, quàm medicus vel alii existimant. Deinde, fieri potest, ut hoc Sacramentum sit omnino necessarium ad salutem, v. g. si infirmus est solùm attritus, & nequit aliter confiteri, quàm per vitam Christianè actam; quàmvis enim tunc possit & debeat absolvi, tamen adhuc incertum est, an absolutio valeat; & magis certum, quòd per Extremam Unctionem possit salvari.

136. Deficit in Concl. cum Villalobos.

Utrumque ergo sit de hac sententià, quæ docet, quinque unctiones esse essentialè necessitate, unam tamen valere in necessitate, si minister voluerit; persisto ego in Conclusione, & dico cum Villalobos tom. 1. tract. 10. diff. 1. n. 4. singulas unctiones, etiam extra necessitate, esse Sacramentum essentialiter perfectum, sed integraliter imperfectum, adeòdque hoc Sacramentum esse unum unitate integritatis, sed non unitate indivisibilitatis, exemplo Eucharistiæ, non quòd sit eadem planè ratio, sed quia similis.

In quo consistit similitudo inter Eucharistiæ & hoc Sacramentum.

Hæc autem similitudo in eo consistit; quòd sicuti consecratio utriusque speciei debet ex præcepto & institutione divina moraliter eodem tempore fieri, tamen si singulæ habeant distinctum effectum; ita etiam quinque unctiones debeant ex præcepto ac institutione divina moraliter simul fieri, tamen si conferant distinctas gratias.

Deinde; veluti consecratio utriusque speciei instituta est, ad significandum integrum & perfectum convivium; sic itidem quinque unctiones institutæ sunt, ad significandam integram & perfectam remissionem peccatorum.

Denique; ceu Eucharistia integraliter perficitur duplici materiâ & formâ; ita quoque Extrema Unctio integraliter perficitur quintuplici quodammodo materiâ & formâ.

137. Objectio.

Si inferas: ergo sicuti valet consecratio secundæ speciei, tamen si fieret unâ, vel duabus horis post consecrationem primæ speciei; pari quoque ratione valebit secunda unctio, estò fieret unâ vel duabus horis post primam.

Responderi posset I. Conc. totum; neque ideo talis infirmus lapsus susciperet hoc Sacramentum, scilicet integraliter completum, per quod reciperet remissionem omnium peccatorum, ut nemo non vider. Sed quia hoc est contra communem præxiùm, & hæcenus à nullo, quòd sciam, assertum, hinc

Solvitur.

Respondeo II. Neg. Conseq. potest namque ex institutione divina requiri major connexio inter illas unctiones, non solùm ad licitum, sed etiam ad validum Sacramentum; veluti in uno Sacramento requiritur major connexio inter materiam & formam, quàm in alio Sacramento, ut patet ex dictis proprio loco. Et ratio aliqua disparitatis est; quòd aliàs talis infirmus, qui sic interpolatim ungeretur, moraliter loquendo censeri posset sæpiùs accipere hoc Sacramentum in eadem infirmitate; hoc autem non solùm est illicitum, sed etiam invalidum; ut dicitur Sect. 3. quod non habet locum in consecratione utriusque speciei; & ideo dixi, non esse omnimodam paritatem inter hæc Sacramenta, sed solùm aliquam similitudinem. Igitur Extrema Unctio hæc solâ ratione est unum Sacramentum; quia singulæ ejus partes integrant unum totale Sacramentum complete remissionis venialium, disponens hominem ad exitum.

Secunda solutio.

138. Replia.

Si inferas: ergo unctiones in lumbis & pedibus, quæ non ubique adhibentur, ut diximus Concl. præc. erunt etiam Sacramentales, & per consequens conferent distinctum gradum gratiæ sanctificantis, & distinctam remissionem peccatorum venialium.

138. Replia.

Respondeo Conc. totum; dummodò non omnia peccata venialia per priores unctiones fuerint remissa, quòd fieri potest, si primo loco adhibeantur; neque enim ordo partium seu unctionum, qui regulariter observatur, est essentialis, ut communiter docetur. Sin autem omnia sint remissa, quid mirum si per illas unctiones nulla remittantur, interim adhuc poterunt causare distinctas gratias sanctificantes. Ex hoc autem, quòd non ubique adhibeantur, solùm sequitur, quòd non sit materia libera, id est, Christum instruisse seu voluisse, ut quàmvis ex rationabili causâ possent omitti, si tamen adhiberentur, forent efficaces, sicut cæteræ.

Solvitur.

139. Instructio.

Sed contrà: in aliis Sacramentis non ita fit. Respondeo; in Eucharistia & Ordine sic fieri; immo etiam quodammodo in Pœnitentiâ, cuius Extrema Unctio est consummativa. Nam

139. Instructio.

139. Instructio.

139. Instructio.

H h h Con-

Confessio peccati venialis est materia libera, id est, potest omitti, si tamen adhibeatur, tam efficax est in suo genere, quàm Confessio mortalium. In alijs Sacramentis disparitas est; quòd forma non habeat perfectum & completum sensum, nisi cum applicatione perfectæ & completæ materiæ; hic verò plures quodammodo

materiæ & formæ applicantur, uti in Eucharistia & Ordine.

Et hæc tenus quidem de prima parte hujus Sacramenti, nimirum de materia remota & proxima. Sequitur pars altera & principalior, scilicet Forma, quam explico Sectione sequenti; uti etiam Effectum.

SECTIO SECVNDA

De Forma & Effectu Extremae Unctionis.

1.
Forma hujus
Sacramenti ex
Concil.
Flor. & Tri-
dent.

Allubescit hanc Sectionem incipere à verbis Concil. Florent. in Decreto Eugenii: *Forma huius Sacramenti (Extremae Unctionis) est hæc: Per istam unctionem, & suam piissimam misericordiam indulgeat tibi Dominus, quidquid per visum &c. deliquisti. Et similiter in alijs membris. Itemque Concil. Trident. sess. 14. de hoc Sacrament. cap. 1. in fine: Formam deinde esse illa verba: Per istam unctionem &c.*

Item ex
Rit. Rom.

Ex quibus utique Concilii Rit. Rom. Tit. de Sacram. Extre. Unct. sic statuit: *Huius Sacramenti forma, quæ sancta Romana Ecclesia utitur, sollemnis illa precatio est, quam Sacerdos ad singulas unctiones adhibet, cum ait: Per istam sanctam unctionem & suam piissimam misericordiam indulgeat tibi Dominus, quidquid per visum, sive per auditum &c. deliquisti. Itaque quòd valeat & liceat hæc forma, nefas sit dubitare. Atque hinc erit*

CONCLUSIO I.

Forma ordinaria Extremae Unctionis est deprecativa. Prolata indicativè, quidni valeat?

2.
Probat
Concil.

Prima pars patet ex forma Ecclesiæ latine jam assignata. Item ex forma Græcorum sequentis tenoris: *Pater sancte animarum & corporum Medice, qui Filium tuum Unigenitum Dominum nostrum Iesum Christum omnem morbum curantem & ex morte nos liberantem misisti, sana quoque servum tuum N. à detinente illum corporis infirmitate, & vivifica illum per Christi tui gratiam.*

Quare potius
forma
hujus Sa-
cramenti sit
explicitè
deprecato-
ria, quàm

Cur autem potius forma hujus Sacramenti sit explicitè deprecatoria, quàm formæ aliorum Sacramentorum, ratio à priori, est voluntas instituentis, quæ colligitur ex Iacobo Apostolo Epistol. suæ cap. 5. v. 14. & 15. *Oremus*

super eum, ungentes eum oleo in nomine Domini, & oratio fidei salvabit infirmum. Congruentius quòd suscipiens sit quasi extremè indigens, à proprijs viribus destitutus; qui jam incipit exire à foro Ecclesiæ, & ideo orationibus Sacerdotum adjuvatur, & Domino commendatur.

Et propterea etiam (inquit Hesselius in hoc Catechismo lib. 5. cap. 64.) plures sunt unctiones, & eadem preces sæpius repetuntur, cum nihil melius sit, quàm multis orationibus, Deo, misericordià indigentem infirmum proprijs jam viribus destitutum, & de foro Ecclesiæ exeuntem, commendare. Quare jam ab antiquo moris est, ut dum quis inungitur, omnium Sanctorum intercessio, Litaniarum recitatio imploretur. Hinc & amici & vicini ægrotantis adhibentur, ut plurimum compuncti in unum oratio sit efficacior. Solet etiam ægrotus in unum aut in unum genum populi precibus pro suggestu commendari: quin & Laurentius (nescio si alibi) per campanæ pulsam indicatur populo, quando quis, maxime celebris, Sacramentum Unctionis accepit. Hæc illo.

Aliam rationem congruentiæ assignat Doctor Angelicus in Suppl. q. 29. a. 8. in corpore: *Quia hoc Sacramentum non habet aliquam effectum, qui semper ex oratione ministri consequatur, omnibus, quæ sunt de essentia Sacramenti etiam præperactis, sicut character in Baptismo & Confirmatione, & Transubstantiatio in Eucharistia, & remissio peccati in Pœnitentiâ existente Contritione, quæ est de essentia Sacramenti Pœnitentiæ, non autem de essentia huius Sacramenti. Sed de hac contritione versia infra latius.*

Impræsentiarum subscribo verba Scoti, quibus explicat formam hujus Sacramenti: *Quæ sequuntur: Verba debita & simul cum intentione debita profertente, pertinent ad formam huius Sacramenti, & similitatem eius cum materia & intentione ministri. Similiter & intentio expressa sicut supra in materia de Baptismo. Forma autem hæc duplex ad 7. unctiones principales est. Per istam unctionem*